

POLITSEI
KÄSIRELVADE MATERJALOSA

ITSEIVALITSUSE VÄLJAANNE
TALLINN, 1937

357.74(40)

M...

Kinnitan täitmiseks ja käsita-
miseks Vabariigi politseile.

Tallinn, 18. jaanuaril 1937.

K. Eenpalu,
Siseminister.

Rich. Veermaa,
Politseivalitsuse direktor.

POLITSEI KÄSIRELVADE MATERJALOSA

I PÜSTOL „BROWNING FN“

kal. 7,65 mm, 1910. a. mudel

II PÜSTOL „BROWNING FN“

kal. 9 mm, 13-padrunile magasiniga

III SÕJAPÜSS

lühendatud, kal. 7,62 mm, mudel 91/35, täägiga tupes

(7,62 sp. lüh.)

Riigiraamatukogu

N^o A. 24.639

W 1921 (3. 35.)

S/1503

+

Kannan kirkon ja kirkon
kirkon kirkon kirkon
kirkon kirkon kirkon
kirkon kirkon kirkon
kirkon kirkon kirkon
kirkon kirkon kirkon

POLITSEI

KÄSIRELVADE MATERJALOSA

I PÜSTOL „BROWNING FN”
kirkon kirkon kirkon

II PÜSTOL „BROWNING FN”
kirkon kirkon kirkon

III SÖLAFERS

kirkon kirkon kirkon

Politsei käsirelvade materjalosa projekti koostas Politsei-
valitsuse direktori käsuga 27. jaanuarist 1937 nr. 50 määratud
komisjon järgmises koosseisus:

ESIMEES:

R. Vaharo, major KS dipl., Kodanliku õhukaitse ja tule-
tõrje juhataja;

LIIKMED:

A. Ladva, Lääne-Saare prefekt;

A. Ottisaar, leitnant, Ratsareservi politseikomissar;

J. Ernits, vanem assistent Tallinna-Harju kriminaalpolitseis.

SISUKORD.

I.

PÜSTOL „BROWNING FN“,

kal. 7,65 mm, 1910. a. mudel.

Esimene osa.

Üldine kirjeldus.

Lk.

§ 1.	Relva ja laskemoona tähtsamad mõõted	13
§ 2.	Ballistilised andmed ja kuuli läbistusvõime	13
§ 3.	Töötamise põhimõtted	13

Teine osa.

Relvamehhanismide töö üksikasju.

1. peatükk.

Püstoli täitmine ja seejuures tegevusse astuvad relvaosad.

§ 4.	Magasin	15
§ 5.	Laskemehhanismi keha ja magasinilink	15
§ 6.	Magasini täitmine	16
§ 7.	Magasini asetamine magasinipessa	17
§ 8.	Püstoli korralikku täitmist takistavad põhjused	18
§ 9.	Ülevaatusel erilist tähelepanu nõudvad tingimused	19

Relva vinnastamine ja padruni viimine padrunipessa ning seejuures koostöötavad osad.

§ 10.	Kelk ja rauakaelus	19
§ 11.	Vintraud ja taandurvedru	20
§ 12.	Päästik ja päästikuvedru	21
§ 13.	Lööknõel ühes lööknõelavedruga	22
§ 14.	Relva vinnastamine ja padruni viimine padrunipessa	22
§ 15.	Korratused kelgu ettepoole liikumises ja nende vältimine	23

3. peatükk.

Päästmine, lask ja padrunipesa lukustuse tagamine kuuli liikumise ajal rauaõõnes.

§ 16.	Trikkel ja päästikukang	23
§ 17.	Automaatkaitse	24
§ 18.	Päästmine. Padrunipesa lukustuse tagamine lasu ajal	24
§ 19.	Korratused löögi andmises ja nende vältimine	25

4. peatükk.

Kelgu tagasijooks pärast lasku. Kesta väljaheitmine. Taasvinnastamine. Kaitsevinnastamine.

§ 20.	Kesta väljaheitmine püstolist ja taasvinnastamine	25
§ 21.	Automaatne laadimine	26
§ 22.	Kaitsevinnastamine	26
§ 23.	Takistused kestaheitmises	26

Kolmas osa.

Relva koostvõtmine ja kokkupanemine.

§ 24.	Üldreeglid	28
§ 25.	Osaline koostvõtmine	28

§ 26.	Kokkupanemine osalise koostvõtmise järele	30
§ 27.	Täielik koostvõtmine	31
§ 28.	Kokkupanemine täieliku koostvõtmise järele	31

II.

PÜSTOL „BROWNING FN“,

kal. 9 mm, 13-padrunilise magasiniga.

Esimene osa.

Üldine kirjeldus.

§ 1.	Relva ja laskemoona tähtsamad mõõted	35
§ 2.	Ballistolised andmed ja kuuli läbistuvõime	35
§ 3.	Töötamise põhimõtted	37

Teine osa.

Relvamehhanismide töö üksikasju.

1. peatükk.

Püstoli täitmine ja seejuures tegevusse astuvad relvaosad.

§ 4.	Magasin	38
§ 5.	Laskemehhanismi keha ja magasiniriiv	39
§ 6.	Magasinikaitse ja triklihoob	42
§ 7.	Magasini täitmine	42
§ 8.	Magasini asetamine magasinipessa	42
§ 9.	Püstoli korralikku täitmist takistavad põhjused	43
§ 10.	Ülevaatusel erilist tähelepanu nõudvad tingimused	44

2. peatükk.

Relva vinnastamine ja padrundi viimine padrunitipessa ning seejuures koostöötavad osad.

§ 11.	Kelk ja rauakaelus	44
§ 12.	Vintraud ühes taandurvedru ja taandurvedru varvaga	46

	Lk.
§ 13. Päästik, päästikuvedru, kukk ja kukevedru ühes varvaga	48
§ 14. Tõmbik	49
§ 15. Relva vinnastamine ja padruni viimine padrunipessa	49
§ 16. Korratudused kelgu ettepoole liikumises ja nende vältimine	50

3. peatükk.

Päästmine, lask ja padrunipesa lukustuse tagamine kuuli liikumise ajal rauaõones.

§ 17. Trikkel	50
§ 18. Päästikukang ja lööknõel lööknõelavedrugaga	51
§ 19. Päästmine. Padrunipesa lukustuse tagamine kuuli liikumise ajal rauaõones	51
§ 20. Korratudused löögiandmises ja nende vältimine	51

4. peatükk.

Kelgu tagasijooks pärast lasku. Kesta väljaheitmine. Taasvinnastamine. Kaitsevinnastamine. Nende toimingute juures tegevusse astuvad osad.

§ 21. Kelgu tagasijooks ja vintraua vabanemine lukustusest	52
§ 22. Taasvinnastamine ja kesta väljaheitmine	52
§ 23. Automaatne laadimine	53
§ 24. Kaitsevinnastamine	53
§ 25. Kelgupeataja	53
§ 26. Takistused kestaheitmises	55

* Kolmas osa.

Relva koostvõtmine ja kokkupanemine.

§ 27. Üldreeglid	56
§ 28. Osaline koostvõtmine	56
§ 29. Kokkupanemine osalise koostvõtmise järele	59
§ 30. Täielik koostvõtmine	60

	Lk.
§ 31. Kokkupanemine täieliku koostvõtmise järele . . .	61
§ 32. Sihtimisvahendid	61
§ 33. Tupp-pära	63

III.

SÕJAPÜSS,

kal. 7,62 mm, mud. 91/35, täägiga tupes (7,62 sp. lüh.)

1. peatükk.

Üldine kirjeldus.

§ 1. Relva ja laskemoona tähtsamad mõõted	67
§ 2. Ballistilised andmed	67

2. peatükk.

Sõjapüssi osad ja nende ülesanded.

§ 3. Vintraud	67
§ 4. Lukukoda ja jaotusheitja	68
§ 5. Lukk	70
§ 6. Päästumehhanism	72
§ 7. Padrunisalv ja padrunisalve kaas ühes tõstemehhanismiga	73
§ 8. Sihtimisvahendid	74
§ 9. Laad ja rauakate	75
§ 10. Tääk	76
§ 11. Sõjapüssi kooshoidvad osad	76

3. peatükk.

Sõjapüssi koostvõtmine ja kokkupanemine.

§ 12. Üldreeglid	77
§ 13. Osaline koostvõtmine	77
§ 14. Kokkupanemine osalise koostvõtmise järele . . .	78
§ 15. Täielik koostvõtmine	80
§ 16. Kokkupanemine täieliku koostvõtmise järele . . .	81

4. peatükk.

Sõjapüssi osade koostöö.

	Lk.
§ 17. Relva täitmine padrunitega	82
§ 18. Padruni viimine padrunipessa ja vinnastamine	82
§ 19. Päästmine	83
§ 20. Padrunipesa lahtilukustamine ja kesta väljaheitmine	83
§ 21. Kaitsevinnastamine	84

5. peatükk.

Sõjapüssiga töötamisel ettetulevad takistused ja nende kõrvaldamine.

§ 22. Sõjapüssi korralikku täitmist takistavad põhjused	84
§ 23. Takistused padruni viimisel padrunipessa	85
§ 24. Korratud löögiandmises ja nende vältimine	85
§ 25. Takistused kestaheitmises	86

ESIMENE OSA

ÜLDINE KIRJELDUS

§ 1.	Kaliiber	7,65 mm
Relva ja las-	Püstoli pikkus	154
kernoona täht-	Kõrgus	90
samad mõõ-	Iksus	37
red.	Vintriini üldpikkus	87

PÜSTOL „BROWNING FN“

Padruni kal. 7,65 mm, 1910. a. mudel

Kest	2,75
Kuuli	4,6
Laengu	0,2

§ 2.	Kuuli algkirus	285 m/sek.
Balistilised	Kuuli energia raa-	
andmed ja	suudne juures	19,75 kg
kuuli läbis-	Gaaside maksimaal-	
turvõime.	surve	1000 lma
	Kuuli tungimise tugevust	
	lauda:	

10 m pealt	keskmiselt	100
25 „ „	„	100
50 „ „	„	100

§ 3. Püstol „Browning FN“ kuulub töötamise põhimõtted. iselaadivate relvade hulka, s.o. iga lasu järel toimub kesta väljaheide, taaslaadimine ja uue padruni viimine padrunipruva automaatselt.

ESIMENE OSA.

ÜLDINE KIRJELDUS.

§ 1.	Kaliiber	7,65 mm
Relva ja las-	Püstoli pikkus	154 „
kemoona täht-	„ kõrgus	99 „
samad mõõ-	„ paksus	27 „
ted.	Vintraua üldpikkus	87 „
	Vintsoonte arv	6

Püstoli kaal tühja magasiniga	567,2 g
„ „ täidetud magasiniga	620,05 „

Padruni „	7,55 „
Kesta „	2,75 „
Kuuli „	4,6 „
Laengu „	0,2 „

§ 2.	Kuuli algkiirus	285 m/sek.
Ballistilised	Kuuli energia raua-	
andmed ja	suudme juures	19,75 kg
kuuli läbis-	Gaaside maksimaal-	
tusvõime.	surve	1000 atm.

Kuuli tungimine kuiva männi-
lauda:

10 m pealt keskmiselt	100 mm
25 „ „ „	88 „
50 „ „ „	84 „

§ 3. Püstol „Browning FN“ kuulub
Töötamise iselaadivate relvade hulka, s.o.
põhimõtted. iga lasu järele toimub kesta välja-
heitmine, taasvinnastamine ja uue
padruni viimine padrunipessa automaatselt.

Püstol „Browning“ on **lukustamata lukuga** relv: tal puuduvad tapid ja lukustajad luku paigaldamiseks ajavahemikul lasu tekkimisest kuni kuuli lahkumiseni rauaõõnest. Lukku, mis kelguga ühest tükist, hoiab vintraua tagapinna vastu surutuna ainult taandurvedru jõud.

Lasu andmisel püssirohu gaasid, surudes kuuli vintrauast välja, rõhuvad samal ajal ka padruni põhjale ja selle kaudu lukusulule. Selleks, et lukusulg püsiks paigal ja suleks padrunitpesa kuni kuuli on lahkunud rauaõõnest, on kelk võrdlemisi raske ning massiivne. Samuti avaldab vastuseisu gaaside survele liikuvate osade hõõrdumine. See vastuseisu vältus on arvestatud nii, et kuuli võiks jõuda rauasuudmesse enne, kui kest ühes kelguga on hakanud liikuma tahapoole. Vastasel korral padrunit võiks plahvatada väljaspool padrunitpesa ja mitte ainult lõhkuda relva, vaid saada ohtlikuks ka laskurile.

Pealeselle abistab luku paigalseismist lasu ajal suur gaasisurve padrunitesta külgedele, mille pinna suurus ületab kesta põhjapinna suuruse ligikaudu 8-kordselt. Gaasi surve tõttu surutakse kesta küljed nii tihedasti vastu padrunitpesa, et kesta põhjale ja ühtlasi lukusulule avaldatud surve ei jõua nihutada kesta paigalt. Kestale ja kelgule avaneb liikumisvõimalus alles siis, kui gaaside surve järsult alaneb kuuli lahkumisel rauaõõnest.

Seega **lukustuse alalhoidmine kuuli lahkumiseni** rauaõõnest on püstoli mehhanismi tähtsaid ülesandeid.

TEINE OSA.

RELVAMEHHANISMIDE TÖÖ ÜKSIKASJU.

1. peatükk.

Püstoli täitmine ja seejuures tegevusse astuvad relvaosad.

§ 4. **Magasin.** Magasin on terasplekist pikergune karp, mis mahutab padrunit tagavara. Magasin juhib padrunid lukusulu ette, mis viib padrunid igaks lasuks üksikult padrunitesse. Magasin mahutab 7 padrunit, mis asetsevad üksteise peal. Alumine padrun lasub **kandikul**, mille all olev **magasini-vedru** surub kandikut ühes padrunitega alt üles. **Magasini põhi** on eestpoolt pikem, moodustades **tõmbenäsa**.

Magasin asub magasinipesas.

§ 5. **Laskemehhanismi keha ja magasinilink.** Laskemehhanismi keha kujutab enesest haralist, mitmeti väljaõonestatud terasraami, mis on kõigi laskemehhanismi osade kandjaks. Ühtlasi hoiab ta paigal vintrauda ja juhib kelgu liikumist. Ta alumine osa moodustab püstoli **pära ja triklikaitse**.

Laskemehhanismi keha esiots on poolümmarguse renni taoline, mis moodustab **kelgutee**.

Kelguteest tagapool asub **vintraua alus**. Aluse peale on lõigatud vintraua **hoidõnarad**, kuhu sisse käivad rauariivid. Padrunipesapoolsel otsal asub alusel **padrunijuhtija kallakpind**.

Laskemehhanismi keha kuklal on lööknõela vedruvarva **tugi**.

Laskemehhanismi keha külgedel asuvad juhtsooned, milles liiguvad kelgu vastavad juhtliistud.

Laskemehhanismi kehas on **päästikukangi pesa** ja **ava**.

Keha külgedest on puuritud läbi **augupaarid triklitelje, kaitseriivi telje, päästikutelje, magasinikaitse telje, automaatkaitse telje, põskede kinnituskrugi ja päästiku piirdepulga** jaoks.

Külgedelt on kehaõõnsus suletud **põskedega**, mis keha külge on kinnitatud **põskede kinnituskruviga**.

Keha vasakus küljes asub **kaitseriivi tapi pilu**.

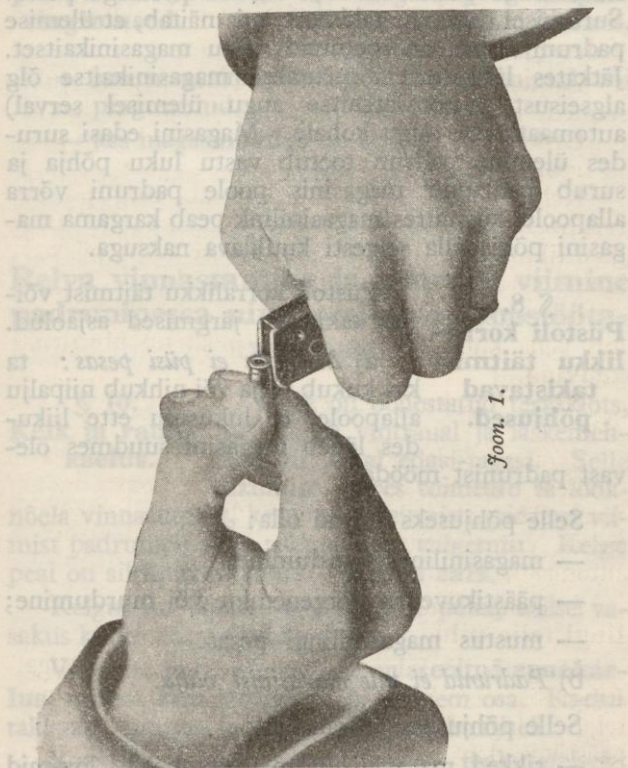
Päras on kaks õõnsust, mis eraldatud üksteisest õhukese vaheseinaga. Esimene neist moodustab **magasinipesa**, tagumine — **laskemehhanismi pesa**. Viimane on tagumise seinata ja tagant kaetud automaatkaitsega.

Laskemehhanismi pesa vaheseinas on **magasini-lingi telje pilu**.

Magasinilink hoiab magasin tema pesas paigal. Lingi sisemise haru ülemine ots moodustab lingitelje. Lingi alumine ots on soonilise pinnaga, mis päästikuvedru mõjul surutud magasinipõhja tagaserva alla.

§ 6. Magasini täitmine toimub käsitsi (v. joon. 1). Selleks võetakse magasin vasakusse kätte suudmega ülespoole ja kumera pinnaga paremale. Padrunid juhatakse magasin parema käega

ühekaupa, surudes padrunikandikut allapoole ja padrunit vasakule mokaade alla, kuhu padrun peab jääma peatuma.

Joon. 1.

§ 7. **Magasini asetamine magasinipessa.**

Püstol hoitakse paremas kõverdatud käes, küünarnukiga vastu keha, suudmega kallutatud püstloodis seisust ettepoole mitte enam kui 30° võrra, pära suunatud vasa-

kule, sihik parema õla kõrgusel ja sellest umbes 20 cm eespool, **hoides parema käe näitesõrme** (päästusõrme) **triklikaitsel**. Magasin asetada vasaku käega pesa avasse ja suruda pöidlaga pessa. Surumisel tunneme takistust, mis näitab, et ülemise padruni kübar on toetunud vastu magasinikaitset. Jätkates lükkamist surutakse magasinikaitse õlg algseisust (automaatkaitse augu ülemisel serval) automaatkaitse augu kohale. Magasini edasi surudes ülemine padrun toetub vastu luku põhja ja surub padrunid magasinis poole padruni võrra allapoole, kusjuures magasinilink peab kargama magasinini põhja alla selgesti kuuldava naksuga.

§ 8. Püstoli korralikku täitmist võivad takistada järgmised asjaolud.

Püstoli korralikku täitmist takistavad põhjused.

a) *Magasin ei püsi pesas*: ta kas kukub välja või nihkub niipalju allapoole, et lukusulu ette liikudes läheb magasinini suudmes olevast padrunist mööda.

Selle põhjuseks võivad olla:

- magasinilingi murdumine;
- päästikuvedru nõrgenemine või murdumine;
- mustus magasinilingi pesas.

b) *Padrunid ei tule magasinist välja*.

Selle põhjuseks võivad olla:

- rikked magasinisuudmes (taotised, lömmid jne.);
- muljutised või taotised magasinini külgedel;
- nõrk või murdunud magasinivedru;
- mustus, kuivanud õli või rooste magasinini sisekülgedel.

§ 9. Et vältida ootamatusi püstoli
Ülevaatusel töötamisel, panna magasinipesa ja
erilist tähele- magasin ülevaatusel eriliselt tähele:
panu nõudvad — kas magasinipesa sisepoo-
tingimused. led on puhtad täkkestest,
 mustusest, roostest;
 — kas magasinimokad pole laiali veninud või
 pragunenud;
 — kas magasinivedru on korras.

2. peatükk.

Relva vinnastamine ja padruni viimine padrunipessa ning seejuures koostöota- vad osad.

§ 10. **Kelk** on õõnestatud terasklots,
Kelk ja raua- mis liigub vintraual ja laskemeh-
kaelus. hanismi kehal edasi-tagasi. Selle
 liikumise juures toimetab ta löök-
 nõela vinnastamist, kesta väljaheitmist, padruni vii-
 mist padrunipessa ja padrunipesa sulgemist. Kelgu
 peal on sihtimisvahendid: **kirp** ja **sälk**.

Kelgul on õõnsus — **vintraua pesa**, mille va-
 sakus küljes **rauariivide uure**.

Vintraua pesa esiotsa sisse on asetatud **rauakae-
 lus**, millest käib läbi vintraua peenem osa. Kaelus
 takistab vintraua logisemist kelgu liikumisel.

Rauakaeluse jämedama esiotsa mahutamiseks
 vintraua pesa on puuritud eest laiemaks. Kaelusel
 on kaks **hoidnäsa**, mis käivad vintraua vastavasse
 õnarasse ja hoiavad kaelust paigal.

Kaeluse siseküljele toetub taandurvedru esiots.

Paremas küljes on kelgul pikergune **kestahei-
 teava**.

Kelgu tagumises osas asub kelguga ühest tükist tehtud lukk, mille sulguv pind — lukusulg — lukustab padrunipesa lasu ajal. Lukust läbipuuritud **lööknõela pesas** asub **lööknõel** ühes **lööknõela vedru** ja **vedruvarvaga**.

Luku alumises pinnas tagapool vasakus küljes on **lasueraldaja süvend**, kuhu käib sisse päästikukangi lasueraldaja, kui kelk on täielikus eesseisus. Luku alumisse pinda on lõigatud **vinnakhamba tee**. Kahel pool piki luku servi on sooned, millesse ulatuvad magasinimokad. Luku ülemises ääres on padrunit juhtiva tapi pesa. Lukusulu vasakus servas asub polt, mille kestatõmbik toetab padrunikübara serva. Peale selle on tema ülesandeks takistada vint-raua logisemist lukustuse ajal.

Kelgu liikumist laskemehhanismi kehal juhivad **juhtliistud**.

Kelgu vasakusse seinä on lõigatud kaks õnarat: eespoolne — **lahutusõnar** ja tagumine — **kaitseõnar**.

Kelgu paremal küljel kestaheite avast tagapool asub **tõmbikupesa**, kuhu on paigutatud **tõmbik** ja **tõmbikuvedru**. Tõmbikut hoiab kohal **tõmbikutelg**.

Kelgu tagapool külgedel on soonilised pinnad kelgu tagasitõmbamise hõlbustamiseks.

§ 11. **Vintraua õõnes** on kuus paremale keerduvat **vintsoont** kuuli keerlemapanemiseks.

Vintraud ja taandurvedru. Vintraua tagumises jämedamas osas asub **padrunipesa**.

Padrunipesa tagumisse ossa on puuritud kitsas aste — **padrunikübara peataja**. Padrunipesa paremasse külge seinä on lõigatud sälk, mis moodustab **tõmbiku tee**.

Padrunipesa alumine tagumine äär on lõigatud kallakuks. See kuuli mõõtudele vastav kallakpind on jätkuks samalaadilisele kallakpinnale magasinipesa esiseinal ja moodustab ühes viimasega **padrunijuhtija**.

Vintraua tagumise jämedama osa välispinnal asuvad neli hammast — **rauariivid**.

Padrunipesa vasakusse külgeina on lõigatud kesta toetava tapi **sälk**.

Padrunipesa ülemisest äärest ulatub välja padrunit **juhtiv tapp**.

Vintraua jämedama osa esiserv moodustab astme, mille vastu toetub taandurvedru ots.

Taandurvedru on spiraalvedru, mis asetatuna vintrauale võtab vastu kelgu tagasijooksu hoo ja viib kelgu jälle eelseisu tagasi.

§ 12. **Päästik** on päästikuteljel pöörlev mitme õlaga hoob, mis hoiab lööknõela vinnas ja päästab ta vinnast. Hoova tagumine pikem õlg on päästiku **vinnakõlg**, mille tagumine ülemine serv — **päästunokk** — hoiab lööknõela tema vinnakhamba kaudu vinnas. Vinnakõla alumine haru moodustab endast **kaitseõla**, mida toetab alt automaatkaitse ülemine ots. Esimene, lühem õlg on **päästuõlg**, mille surub alt üles **päästikukang** lööknõela päästmisel vinnast.

Päästikuvedru on kõveraks murtud lapik vedru, mille ülemine osa lõigatud kuni murdekohani pikuti lõhki. Parempoolse haru ots toetub päästiku alumise õla vastu, surudes viimast ettepoole ja ühes sellega päästiku vinnakõlga ülespoole. Vasakpoolse haru vähe kõveraks painutatud ots toetub päästikukangi lasueraldaja vastu ja surub viimast ette- ning ülespoole. Vedru murdekoht surub automaatkaitse

väljapoole. Vedru alumine ots rõhub magasinilingi peale.

Päästikuvedru paigalhoidmiseks on tema alumine ots järsult murtud kõveraks, mis asub magasinilingi vastavas lõikes.

§ 13. **Lööknõel** on lööknõelavedru tönke edasiandiaks süitikule — viimase purustamiseks. Süतिकu lõöknõelaved- pihta lööv ots on lööknõelal pee- ruga. nike. Lööknõela jämedamas osas on löökvedru pesa, mille välisküljel on **vinnakhammas**. Viimane liigub vinnakhamba tees.

Lööknõelavedru on spiraalvedru, mille üks ots asub oma pesas ja teine — ümbritseb vedruvarba, mille pea toetub laskemehhanismi kuklal oleva toe pessa.

§ 14. Kelku tahapoole tõmmates **Relva vinnas-** töötavad relva vastavad osad järg- **tamine ja pad-** miselt: **runi viimine** — kui kelk on liikunud taha- **padrunipessa.** poole niivõrra, et magasi- nis olev ülemine padrun ei toetu enam vastu luku põhja, surub magasi- nivedru padrunid niipalju ülespoole, et kelk ettepoole liikudes satub lukusuluga padruni- kübara serva taha;

— taandurvedru surutakse koomale;

— lööknõela vinnakhammas surub päästikut allapoole seni, kuni on jõudnud päästunokast üle; vinnakõlg kargab päästikuvedru survele järsult ülespoole, jäädes oma päästunokaga lööknõela vinnakhamba ette (kuuldub selge plöksatus); lööknõel jääb vinnakusse; löök- nõelavedru suruti kokku.

Kelku vabastades:

- taandurvedru viib kelgu hooga ette;
- lukusulg lükkab magasinini suus oleva padruni ette, seejuures padrunit juhtiv tapp ja padrunit juhtivad kallakpinnad suunavad padruni õieti pessa;
- tõmbiku hammas haarab padrunit kübarast;
- magazinivedru surub järgmise padruni vastu luku põhja.

§ 15.

Korratused kelgu ettepoole liikumises ja nende vältimine.

Kui lukk liigub ettepoole ainult magasinini ja jääb seisma padrunikübara taha, võib olla selle põhjuseks nõrk või murdunud taandurvedru või täkked juhtliistudes ja juhtsoontes.

Selle takistuse vältimiseks asetada uus taandurvedru või saata püstol relvatöökotta täkete kõrvaldamiseks.

3. peatükk.

Päästmine, lask ja padrunipesa lukustuse tagamine kuuli liikumise ajal rauaõones.

§ 16.

Trikkel ja päästikukang.

Trikkel on trikliteljel pöörlev hoob, mille abil laskur paneb töötama päästumehhanismi. Trikli esikülge on laskuri sõrme sobivaks äramahutamiseks poolümmargune.

Päästikukang on raamikujuline, mis asub oma pesas **tõukuriga** vastu trikli tagumist külge. Päästikukangi teine ots moodustab päästuastme, mis

toetub vastu päästiku päästuõlga, ja lasueraldaja — päästuastmest vasakul tahapoole väljalatuva osa.

Päästikukangi raamikujulisest osast ulatub välja magasinisuue.

§ 17.
Automaat-
kaitse.

Automaatkaitse on oma teljel pöörlev hoob. Automaatkaitse takistab vinnastatud püstoli päästiku liikumist automaatselt nii, et vajutamine ainuüksi triklile veel ei saa panna päästikut liikuma. Kui magasin ei asu oma pesas, siis magasinikaitse vedru surub viimast vastu automaatkaitse augu ülemist serva. Automaatkaitse ülemine ots asub päästiku kaitseõla all, takistades viimast triklile vajutamisel allapoole minemast. Tõugates magasinini magasinipessa, surub ülemise padrundi kübar magasinikaitse õla automaatkaitse augu kohale, võimaldades automaatkaitset liikumist laskemehhanismi pesa, kui püstol ei ole kaitsevinnastatud.

§ 18.
Päästmine.
Padrunipesa
lukustuse ta-
gamine lasu
ajal.

Vinnastatud püstolit haarates surutakse päkaga automaatkaitse täielikult laskemehhanismi pesa, seega automaatkaitse ülemine ots liigub päästiku kaitseõla alt ettepoole.

Triklile vajutades lükkab päästikukang päästuastme kaudu päästuõla ülespoole, seega vajub vinnakõlg alla, vabastades lööknõela vinnakhamba päästunoka tagant. Lööknõela vedru viib hooga ette lööknõela, mille peenem ots purustab sütiku — tekib lask.

Padrunipesa lukustust tagavad kuuli liikumise ajal vintrauas: taandurvedru surve, kelgu raskus ja gaasi surve kesta külgedele.

§ 19. Sütiku süütesegu plahvatab ainult võrdlemisi tugevast löögist. **Korratud löögi andmises ja nende vältimine.** Seejuures sütiku pind peab olema seestpoolt löögi kohalt toetatud, s.o. löök peab tabama sütikut viimase all oleva alasi kohalt. Kui löök on nõrk, siis süütesegu ei plahvatu — lasu asemel saame tõrke.

Ülaltähendatud takistuse põhjuseks võivad olla:

- lühike, kulunud või murdunud lööknõel;
- nõrk lööknõelavedru;
- liiga sügaval istuv sütik.

Neid korratusi võib vältida püstoli ning padrunite hoolsa ülevaatusega. Vigadega lööknõel ja nõrk vedru asendada uutega.

4. peatükk.

Kelgu tagasijooks pärast lasku. Kesta väljaheitmine. Taasvinnastamine. Kaitsevinnastamine.

§ 20. Pärast kuuli väljalendamist rauaõõnest liigub kest ühes kelguga gaaside survele tahapoolle.

Kesta väljaheitmine püstolist ja taasvinnastamine. Kesta hoiab sulul kinni tõmbik oma hambaga. Kelgu tagasilikumisel luku põhi vajutab lasueraldaja alla, kusjuures päästuaste vabastab päästuõla ja päästurvedru mõjul tõuseb päästiku vinnakõlg ülalseisu.

Kui kelk ühes kestaga on liikunud tagasi umbes padruni kestapikkuse võrra, siis taasvinnastub löök-

nõel ja kestadkübar saab lukusulust väljaulatava löök-
nõela otsalt löögi, mille mõjul kest viskub välja
kestaheiteavast.

§ 21. Ajaks, mil kelk on löökraua
Automaatne laadimine. vinnastamiseks ja tühja kesta välja-
heitmiseks jooksnud tagasi tarviliku
tee, kasvab taandurvedru pinge nii-
võrd, et kelgu tagasijooksu jõud teda enam ei jaksa
kokku suruda. Kelgu tahapoole liikumine jääb
seisma, taandurvedru sirgub ja tõukab kelgu jälle
ettepoole, kusjuures sünnivad toimingud, mis kirjel-
datud § 14.

§ 22. **Kaitseriiv** on hoob, mille pi-
kem õlg moodustab telje; sellele
Kaitsevinnas- teljele on asetatud kaitseriivi **spi-**
tamine. **raalvedru.** Pöidlaga pööramiseks
on riivil kareda pinnaga **pööririk**, millel on **pööriku-**
nokk. Kaitseriivi lühem õlg moodustab **kaitse-**
tapi.

Kaitsetapi esiküljel asub **kaitseriivi hoidõnar**,
mis ei lase riivi välja kukkuda laskemehhanismi
kehast.

Pöörates kaitseriivi ülespoole, asub pöörikunokk
kelgu kaitseõnارasse ja kaitsetapp paikneb automaat-
kaitse ülemise otsa vastu. Seega on kelgu tagasiliiku-
mine ja automaatkaitse etteliikumine takistatud —
püstol kaitsevinnastatud. Kaitsevinnast vabastamisel
on osade tegevus vastupidine.

§ 23. Takistused kestaheitmises või-
Takistused vad olla järgmised:
kestaheitmises. — sügavad rooste jäljed pad-
runipesas, mistõttu lasu ajal
paisunud kest jääb pessa kõvasti kinni;

- tõmbikuhammast lasu ajal murdunud, mistõttu kest padrunipesast välja tulles langeb magasinini ülemise padrundi peale ja ei heideta välja;
- lasu momendil purunes lööknõela peenem ots; tagasi liikudes kest ei saa väljaviskavat tõuget.

Nende takistuste vältimiseks tuleb asetada kas uus vintraud, lööknõel või tõmbik.

KOLMAS OSA.

RELVA KOOSTVÕTMINE JA KOKKUPANEMINE.

§ 24. Üldreeglid.

Koostvõtmisel ja kokkupanemisel talitada ettevaatlikult, pidades täpsalt kinni kõigist antud juhtnõõridest, et mitte rikkuda osi. Algaja ei tohi seejuures millalgi tõtata. Alles siis, kui õiged töötamisvõtted on kindlasti omandatud, nii et enam ei tule ette kobamist ja reeglite vastu eksimist, võib suurendada töötamiskiirust.

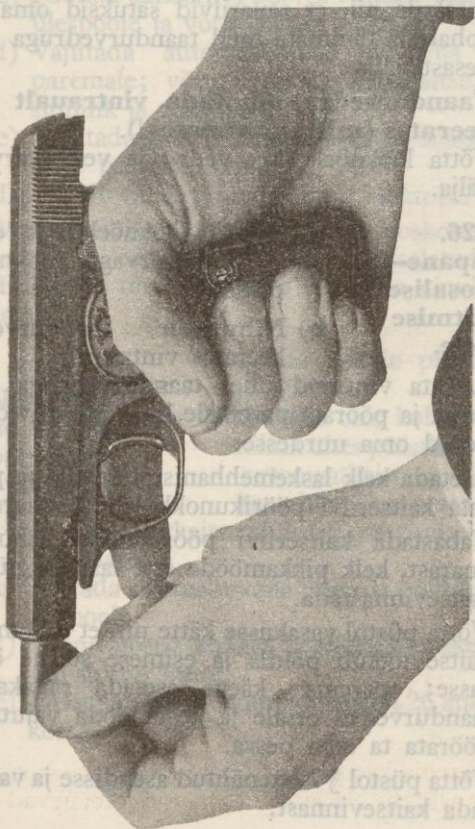
Koostvõtmisel asetada kõik relva küljest eraldatavad osad järjekorras puhtale lauale, riidele või paberile, hoides relvaosi liiva, tolmu ja rikete eest.

§ 25. Osaline koostvõtmine.

- a) Hoida püstol § 7 ettenähtud asendis. Vasaku käe pöidla taga vabastada magasinilink magasinipõhja alt ja tõmmata magasin pesast välja. Kelku paar korda edasi-tagasi tõmmates kontrollida, kas padrunipesa on tühi,
- b) Püstol kaitseriivistada.
- c) Võtta püstol vasakusse kätte nii, et automaatkaitse toetub pöidla ja esimese sõrme õnarrasse.
- d) Parema käe pöidla ja esimese sõrmega suruda rauakaelsele kuni hoidnäsad vabanevad oma

pesadest, pöörata rauakaelust veerand ringi
omapoole ja lasta taandurvedrul **aeglaselt**
sirguda (hoiduda taandurvedru kõverdami-
sest!).

- e) Kaitseriivi pöörikumokk pöörata kaitseriivi
õnarast välja. Kelk tagasi tõmmata kuni lahu-
tusõnar tuleb kaitseriivi noka kohale ja kait-
riivi pöörikumokk pöörata sinna sisse.

Joon. 2.

- f) Vintraud koos taandurvedruga pöörata viimase võimaluseni oma poole (v. joon. 2). Sellega tulevad rauariivid oma õnaratest välja ja lähevad kelgu rauariivide uurdesse.
- g) Kaitseriivi pöörükunokk pöörata lahutusõnarast välja ja kelk ühes vintraua ja taandurvedruga tõmmata laskemehhanismi kehalt.
- h) Vintraud ühes taandurvedruga pöörata tagasi vasakule nii, et rauariivid satuksid oma tee kohale ja tõmmata raud taandurvedruga oma pesast välja.
- i) **Taandurvedru nihutada vintraualt ära keerates (mitte tõmmates!).**
- j) Võtta lööknõel ühes vedru ja vedruvarvaga välja.

**§ 26.
Kokkupane-
mine osalise
koostvõtmise
järel.**

- a) Asetada lööknõel ühes vedru ja vedruvarvaga lööknõela pessa.
- b) **Nihutada** taandurvedru keerates vintrauale.
- c) Lükata vintraud ühes taandurvedruga oma pessa ja pöörata paremale kuni rauariivid lähevad oma uurdesse.
- d) Asetada kelk laskemehhanismi kehale ja pöörata kaitseriivi pöörükunokk lahutusõnarasse.
- c) Vabastada kaitseriivi pöörükunokk lahutusõnarast, kelk pikkamööda ette lasta ja püstol kaitsevinnastada.
- f) Võtta püstol vasakusse kätte nii, et automaatkaitse toetub põidla ja esimese sõrme õnarasse; parema käega asetada rauakaelus taandurvedru otsale ja aegamööda vajutades pöörata ta oma pessa.
- g) Võtta püstol § 7 ettenähtud asendisse ja vabastada kaitsevinnast.

- h) Kelku paar korda tagasi tõmmates veenduda püstoli korrasolekus.
- i) Vasaku käega asetada magasin magasinipessa.

§ 27.
Täielik koostvõtmine.

- a) Püstol osaliselt koost võtta § 25 korras.
- b) Põskede kinnituskrugi keerata välja ja põsed võtta ära.
- c) Pöörata kaitseriivi pöörik viimase võimaluseni ülespoole ja võtta kaitseriiv välja.
- d) Vajutada automaatkaitse telg välja vasakult paremale; võtta välja automaatkaitse, magasinilink ja päästikuvedru.
- e) Vajutada päästikutelg välja ja võtta ära päästik ühes päästikukangiga.

Telgi võib välja vajutada ainult vasktorni abil.

Magasinikaitset võib välja võtta jaoskonna laskeinstruktor. Vedru väljavõtmine on keelatud.

Triklit ja tõmbikut võib eraldada ainult relva-töökojas.

§ 28.
Kokkupanemine täieliku koostvõtmise järele.

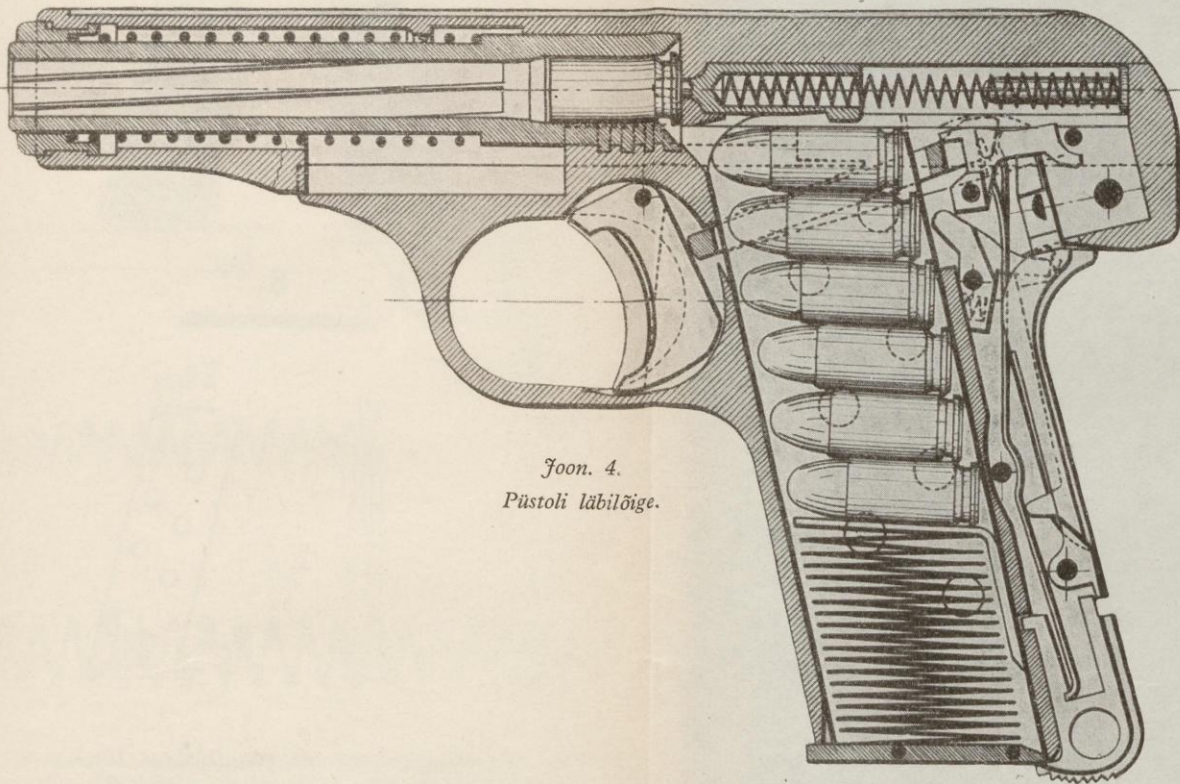
- a) Panna kohale päästikukang ja päästik.
- b) Asetada oma kohale magasinilink ühes päästikuvedruga; automaatkaitse asetada laskemehhanismi pessa, vajutada automaatkaitse alumise osa peale ja panna telg sisse.
- c) Asetada kaitseriiv oma pessa ja pöörata pöörik allapoole.
- d) Panna põsed kohale ja keerata põskede kinnituskrugi kinni.
- e) Jätkata püstoli kokkupanemist § 26 ettenähtud korras.

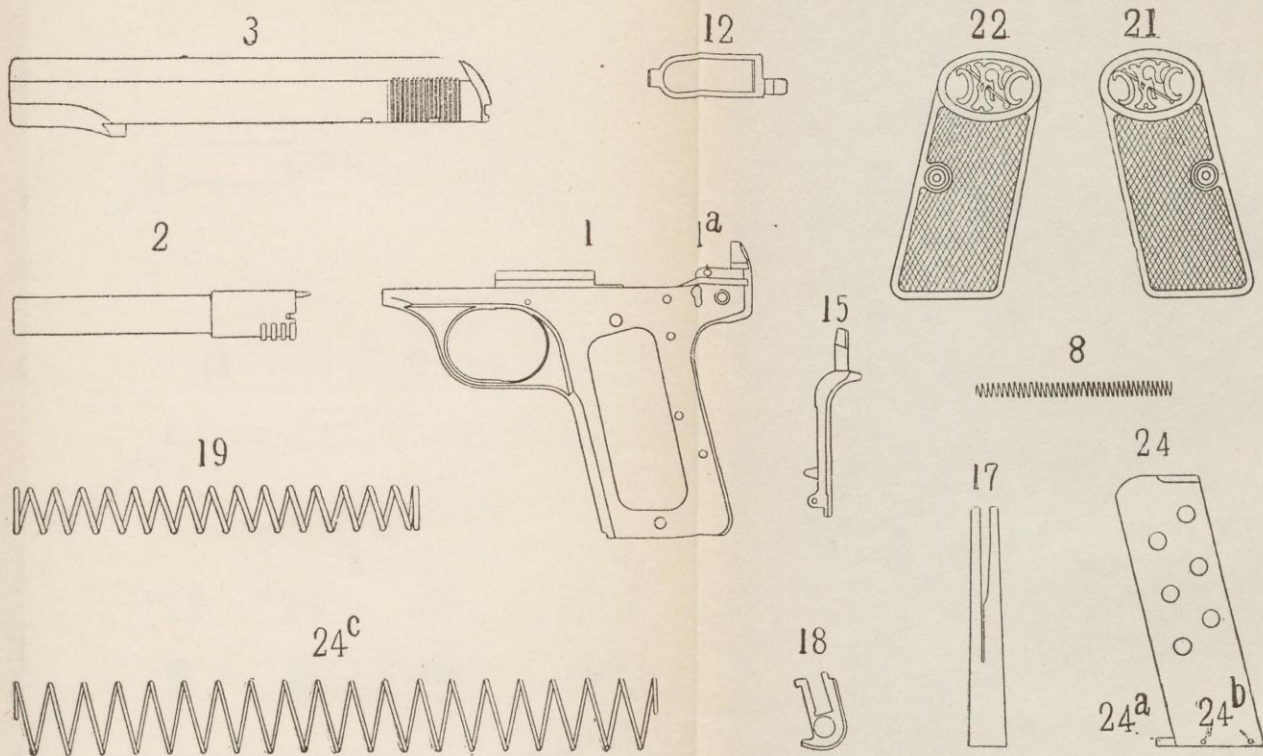
Joon. 3.

Tulistamisel püstol õieti
kätte võetud.

Tulistamisel püstol valesti
kätte võetud.

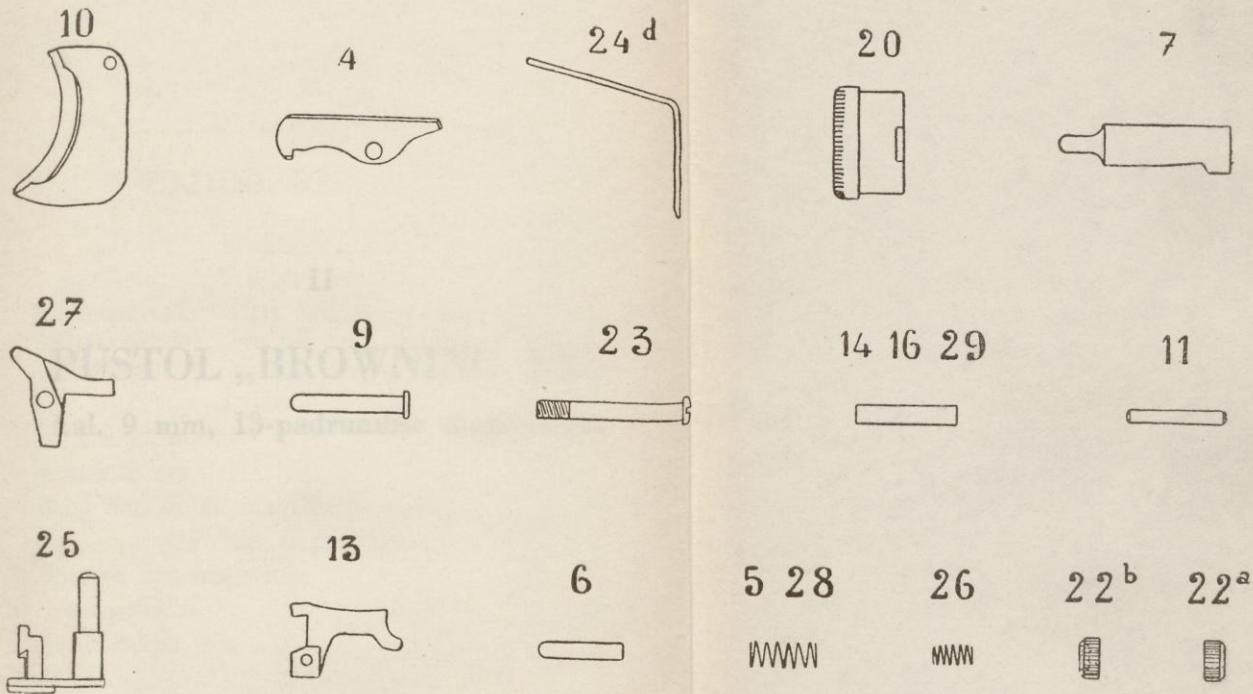

Joon. 4.
Püstoli läbilõige.

Foon. 5.

Laskemehhanismi keha (1), lööknõela vedruvarva tugi (1-a), vintraud (2), kelk (3), lööknõela vedru (8), päästikukang (12), automaatkaitse (15), päästikuvedru (17), magasinilink (18), taandurvedru (19), vasak põsk (21), parem põsk (22), magasin (24), magasinipõhi (24-a), magasinipõhja neenaelad (24-b) ja magasinivedru (24-c).

Joon. 6.

Tõmbik (4), tõmbikuvedru (5), tõmbikutelg (6), lööknõel (7), lööknõela vedruvarb (9), trikkel (10), triklitelg (11), päästik (13), päästikutelg (14), automaatkaitse telg (16), rauakaelus (20), põskede kinnituskruvi mutter (22-a), põskede kinnituskruvi peaaalus (22-b), põskede kinnituskruvi (23), kandik (24-d), kaitseriiv (25), kaitseriivi vedru (26), magasinikaitse (27), magasinikaitse vedru (28) ja magasinikaitse telg (29).

ESIMENE OSA.

ÜLDINE KIRJELDUS.

§ 1.	Kaliber	9 mm
Relva ja	Püstol	II
laskemoona	„	197
	„	„

PÜSTOL „BROWNING FN“

kal. 9 mm, 13-padrunile magasiniga

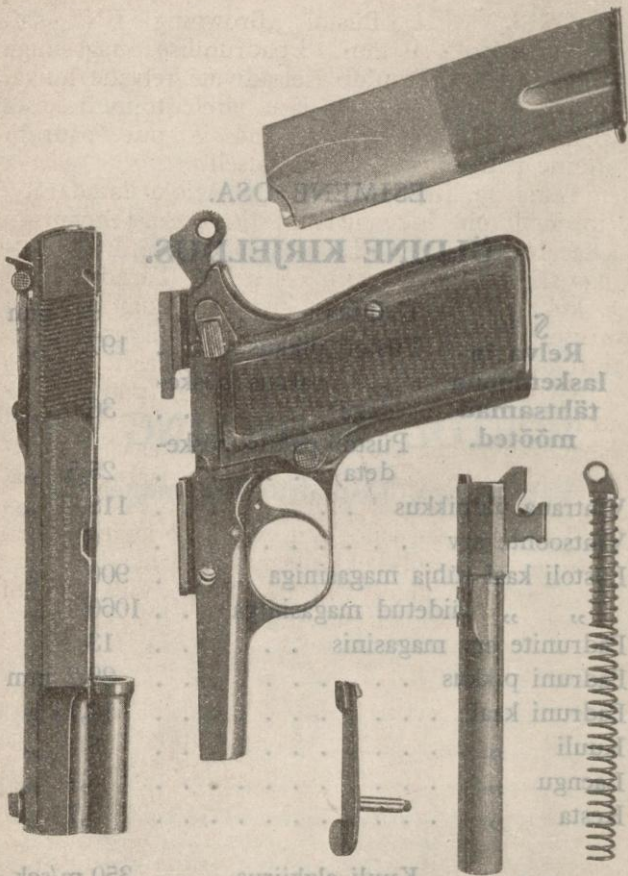
Vahukoonte arv	6
Püstoli kaal tühja magasiniga	900 g
„ „ täidetud magasiniga	1080 „
Padrunite arv magasiniis	13
Padruni pikkus	29,7 mm
Padruni kaal	12,1 g
Kuuli	8 „
Laengu	0,4 „
Kaala	2,7 „

§ 2.	Kuuli algkiirus	350 m/sek.
Balistilised	Kuuli energia raud-	
andmed ja	suudme juures	50 kg
kuuli läbistus-	Gaaside maksimaal-	
võime.	surve umb.	2500 atm
	Kuuli tungimine kuu-	
repoussse 15 meetri kauguselt		160 mm

ESIMENE OSA.

ÜLDINE KIRJELDUS.

§ 1. Relva ja laskemoona tähtsamad mõõted.	Kaliiber	9	mm
	Püstoli pikkus	197	„
	„ paksus (põske- dega)	36	„
	Püstoli paksus põske- deta)	25,5	„
Vintraua üldpikkus	118	„	
Vintsoonte arv	6		
Püstoli kaal tühja magasiniga	900	g	
„ „ täidetud magasiniga	1060	„	
Padrunite arv magasinis	13		
Padruni pikkus	29,2	mm	
Padruni kaal	12,1	g	
Kuuli „	8	„	
Laengu „	0,4	„	
Kesta „	3,7	„	
§ 2.	Kuuli algkiirus	350	m/sek.
§ 2. Ballistilised andmed ja kuuli läbistus- võime.	Kuuli energia raua- suudme juures	50	kg
	Gaaside maksimaal- surve umb.	2500	atm.
	Kuuli tungimine kuu- sepuusse 15 meetri kauguselt	160	mm

Joon. 1.

Püstoli peaosad : kelk ühes sihiku ja kirbiga, laskemehhanismikeha, ühes laskemehhanismis osadega, kelgupeataja, vintraud, taandurvedru ühes taandurvedru varvaga ja magasin.

§ 3. Püstol „Browning FN“ kal.
Töötamise 9 mm 13 padrunilise magasiniga
põhimõtted. kuulub iselaadivate relvade hulka,
s.o. iga lasu järele toimub kesta
väljaheitmine, taasvinnastamine ja uue padruni
viimine padrunipessa automaatselt.

Tema on liikuva vintrauaga ja lukustatud relv.
Vintraual on lukustustapid ja laskemehhanismi
kehas lukustustugi, mis ühendavad vintrauda kel-
guga siis, kui viimane on eesseisus. Taandurvedru
ja kukevedru mõjul on lukk lasu ajal tugevasti
surutud vastu padrunipesa. Kuuli liikumise ajal
vintrauaõõnes libiseb kelk püssirohu gaaside surve
tagasi vintrauaga koos, tagades seega padrunipesa
lukustust. Pärast kuuli lahkumist vintrauaõõnest
vabanevad lukustustapid, kelk liigub tagasi ja vint-
raud, libisedes alla lukustustoelt, jääb vintraua
jalas oleva väljalõike põhjaga peatuma vastu lukus-
tustuge. Kelk tagasijooksul vinnastab kuke, heidab
kesta välja ja surub kokku taandurvedru. Taandur-
vedru sirgudes liigub kelk hooga ette, viib padruni
padrunipessa ja lukustab vintraua.

TEINE OSA.

RELVAMEHHANISMIDE TÖÖ ÜKSIKASJU.

1. peatükk.

**Püstoli täitmine ja seejuures tegevusse
astuvad relvaosad.**

§ 4. **Magasin.** Magasin on terasplekist pikergune karp, mis mahutab padrunit tagavara. Magasin juhib padrunid lukusulu ette, mis viib padrunid igaks lauks üksikult padrunipessa. Magasini mahub 13 padrunit, mis asetsevad malekorras. Alumine padrun lasub **kandikul**, mille all olev **magasini-vedru** surub kandikut ühes padrunitega üles. Magasini paremal küljel ees on pesa magasiniriivi hamba mahutamiseks, mis takistab magasinil välja kukkumist magasinipesast. Magasini mõlema külgedel alumises ja ülemises osas on sissepressitud sooned. Alumised sooned juhivad kandikut, ülemised — kandikut ja padruneid. Magasini alumine ots on suletud **magasinipõhjaga**, mis kinnitatud **soonte ja lingi** abil.

Padrunikandik on alumiiniumklots, mille ülemine kallakpind soodustab padrunit asetumist malekorda. Kandiku esiotsa väljalõige surub magasinil tühjenemisel kelgupeataja tapi peatusõnarnasse. Kelk jääb tahaseisu.

Magasin asub magasinipesas.

51

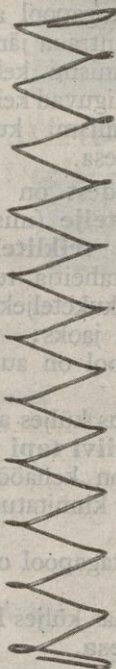
52

50

53

Joon. 2.

Magasini osad: magasinikarp (50), magasinipõhi (51), kandik (52) ja magasinivedru (53).

§ 5. **Laskemehhanismi keha ku-**
Laskemehha- jutab enesest haralist, mitmeti
nismi keha ja väljaõonestatud terasraami, mis on
magasiniriiv. kõigi laskemehhanismi osade kand-
 jaks. Ühtlasi ta ühendab vint-
 rauda kelguga ning juhiv vintraua ja kelgu liiku-
 mist. Ta alumine osa moodustab püstoli **pära** ja
triklikaitse.

Laskemehhanismi keha esiots on poolümmarguse renni taoline, mis moodustab **kelgutee**.

Kelguteest tagapool asub **vintraua alus**, millele toetuvad vintraua jämedama osa aluspinnad.

Laskemehhanismi keha külgedel asuvad juhtsooned, milles liiguvad kelgu juhtliistud.

Laskemehhanismi kuklas on kuke, päästiku ja kestaheitja pesa.

Keha külgedest on läbi puuritud augupaarid **kelgupeataja telje** (mis on ühtlasi taandurvarva kinnitusteljeks), **triklitelje**, **päästiku telje** (mis on ühtlasi kestaheitja teljeks), **kaitseriivi telje** (mis on ühtlasi kuketeljeks), magasiniriivi ja põskede kinnituskruvide jaoks; triklitelje augupaarist kõrgemal ja tagapool on augud, millesse on needitud **lukustustugi**.

Keha vasakus küljes asuvad **kelgupeataja noka pilu ja kaitseriivi tapi pilu**.

Külgedelt on kehaõõnsus suletud **põskedega**, mis keha külge kinnitatud põskede **kinnituskruvidega**.

Kelguteest tagapool on **triklipea ja magasinikaitse pesa**.

Keha paremas küljes lukustustoest tagapool asub **triklihoova pesa**.

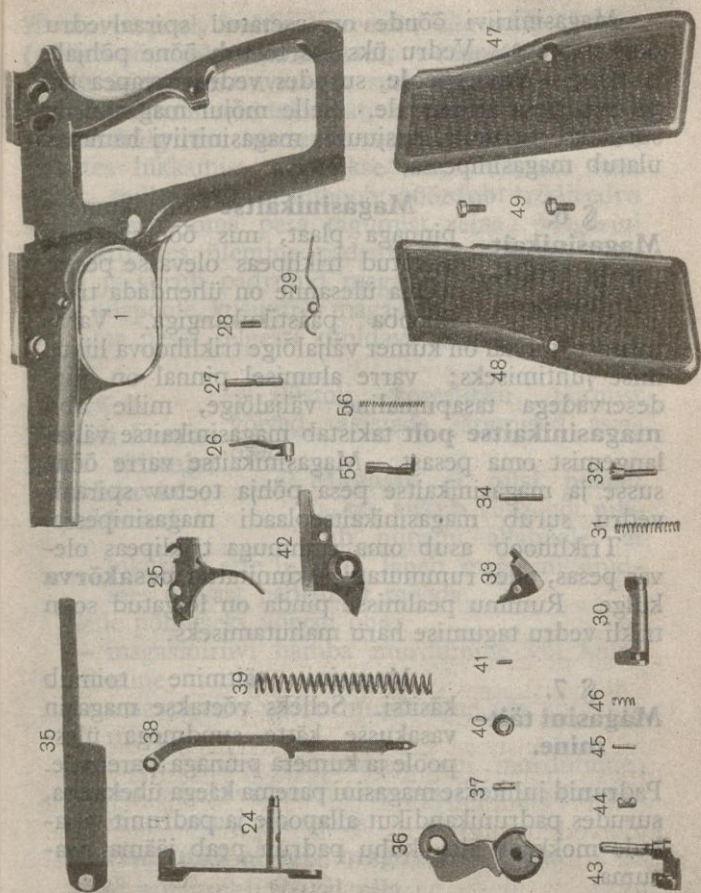
Pära õõnsusest suurem osa moodustab **magasinipesa**, mille tagumiseks seinaks on päästikuvedru.

Pära tagumise seina keskosas, seespool, asub **kukevedru tugi**, mille keskel **vedruvarva pesa**. Toe esiküljel on **päästikuvedru pesa**. Pära tagumise seina allosas on **päästikuvedrutapi pesa**.

Pära tagumises välisseinas on **ühendussoon**, millesse kinnitatakse püstoli päratupe ühendusliist.

Pära eesseinas seespool on **magasiniriivi pesa**.

Magasiniriiv on õõnes polt, mille vasakpoolne ots on kareda pinnaga; teine ots moodustab **magasiniriivi hamba**.

Joon. 3.

Laskemehhanismi keha ja selle juurde kuuluvad osad : laskemehhanismi keha (1), kelgupeataja (24), triikkel (25), triiklihoob (26), triiklitelg (27), triiklivedru telg (28), triiklivedru (29), magasiniriiv (30), magasiniriivi vedru (31), magasiniriivi vedruvarb (32), päästik (33), päästikutelg (34), päästikurvedru (35), kukk (36), kukevedru varvatelg (37), kukevedru varb (38), kukevedru (39), kukevedru toomutter (40), mutriplint (41), kestaheitja (42), kaitseriiv (43), pöörikupea riiv (44), riivi piirdepolt (45), riivivedru (46), vasakpoolne põsk (47), parempoolne põsk (48) ja põskede kinnituskruvid (49).

Magasiniriivi õõnde on asetatud spiraalvedru oma varvaga. Vedru üks ots toetub õõne põhjale ja teine — **varvapeale**, surudes vedruvarvapea tahi oma pesa siseservale. Selle mõjul magasiniriiv surutakse vasakule, kusjuures magasiniriivi hammas ulatub magasinipessa.

§ 6. **Magasinikaitse ja triklihoob.** **Magasinikaitse** on kumera pinnaga plaat, mis õõnesvarrega asetatud triklikeas olevasse pesa. Tema ülesanne on ühendada triklihooba päästikukangiga. Varre ülemisel pinnal on kumer väljalõige triklihoova liikumise juhtimiseks; varre alumisel pinnal on piirdeservadega tasapinnaline väljalõige, mille abil **magasinikaitse polt** takistab magasinikaitse väljalangemist oma pesast. Magasinikaitse varre õõnsusse ja magasinikaitse pesa põhja toetub spiraalvedru surub magasinikaitseplaadi magasinipessa.

Triklihoob asub oma rummuga triklikeas olevas pesas, olles rummutapiga kinnitatud **pesakõrva** külge. Rummu pealmisse pinda on lõigatud soon trikli vedru tagumise haru mahutamiseks.

§ 7. **Magasini täitmine.** Magasini täitmine toimub käsitsi. Selleks võetakse magasin vasakusse kätte suudmega ülespoole ja kumera pinnaga paremale. Padrunid juhatakse magasin parema käega ühekaupa, surudes padrunikandikut allapoole ja padrunit vasakule moka alla, kuhu padrun peab jääma peatumata.

§ 8. **Magasini asetamine magasinipessa.** Püstol hoitakse paremas kõverdatud käes, küünarnukiga vastu keha, suudmega kallutatud püstloodis seisust ettepoole mitte enam kui 30° võrra, pära suunatud vasakule, sihik parema õla kõrgusel ja sellest umbes

20 cm eespool, **hoides parema käe näitesõrme (päästusõrme) triklikaitsel.** Magasin asetada vasaku käega pesa avasse ja suruda pöidlaga pesa. Surumisel tunneme takistust, mis näitab, et magasinini esikülg on toetunud vastu magasinikaitset. Jätkates lükkamist, surutakse magasinikaitse oma pesa, mille tõttu triklihoob pöördub triklivedru survele vastu oma pesa tagumist seina. Magasini edasi surudes ülemine padrun toetub vastu luku põhja ja surub padrunid magasinis poole padruni võrra allapoole, kusjuures magasiniriivi hammas kargab oma pesa selgesti kuuldava naksuga.

§ 9. Püstoli korralikku täitmist võivad takistada järgmised asjaolud:

Püstoli korralikku täitmist takistavad põhjused.

a) **Magasin ei püsi pesas:** ta kas kukub välja või nihkub niipalju allapoole, et lukusulu ette liikudes läheb magasinis suudmes olevast padrunist mööda.

Selle põhjuseks võivad olla:

- magasiniriivi hamba murdumine või kulumine;
- magasiniriivi vedru murdumine või nõrgenemine;
- magasiniriivi vedruvarva tapi murdumine;
- magasiniriivi vedruvarvapea-tapi pesa serva murdumine või taotis.

b) **Padrunid ei tule magasinist välja.**

Selle põhjuseks võivad olla:

- rikked magasinisuudmes (taotised, lömmid jne.);
- muljutised või taotised magasinikülgedel;
- nõrk või murdunud magasinivedru;
- magasinipõhja lingi murdumine;
- magasinikandiku kallakpinna murdumine.

§ 10. Et vältida ootamatusi püstoli
Ülevaatusel töötamisel, panna magasin ja maga-
erilist tähele- siniriivi ülevaatusel eriliselt tähele:
panu nõudvad — kas magazinimokad ei ole
tingimused. laiali veninud, pragunenud või
taotud;
— kas magazinivedru on korras;
— kas magasinipõhja link on terve.

2. peatükk.

Relva vinnastamine ja padruni viimine padrunipessa ning seejuures koostöota- vad osad.

§ 11. **Kelk ja raua-**
kaelus. **Kelk** on õõnestatud terasklots,
mis liigub vintraual ja laskemeh-
hanismi kehal edasi-tagasi. Selle
liikumise juures toimetab ta pad-
runipesa lahtilukustamist, kuke vinnastamist, kesta
väljaheitmist, padruni viimist padrunipessa ja pad-
runipesa lukustamist.

Kelgul on õõnsus — **vintraua pesa**, mille
ülemises küljes **vintrauatappide uurded**. Vint-
raua pesa all on **taandurvedru pesa**.

Vintrauapesa esiotsa on sisse keeratud ja nee-
ditud **rauakaelus**, millest käib läbi vintraua pee-
nem osa. Kaelus takistab vintraua logisemist.

Kelgu paremas küljes on pikergune **kestaheite-
ava**.

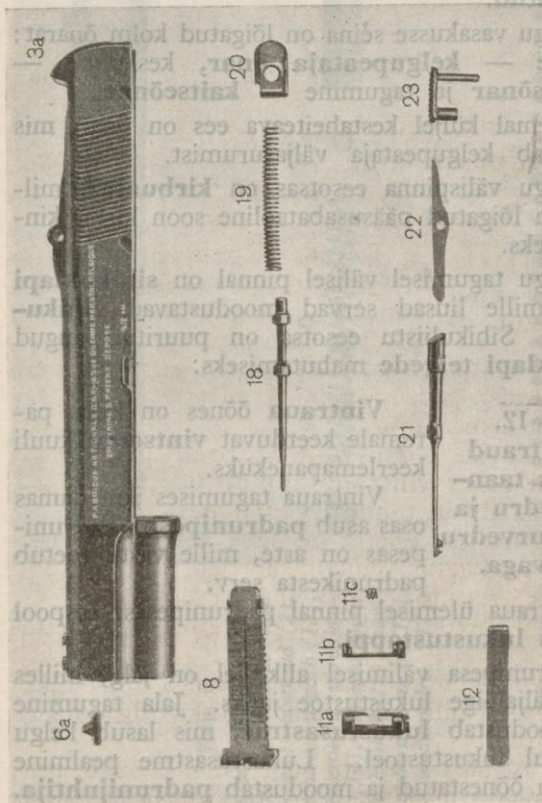
Kelgu tagumises osas asub kelguga ühest tükist
tehtud **lukk**, mille sulguv pind — **lukusulg** — lukus-
tab padrunipesa lasu ajal.

Lukust on pikuti läbi puuritud kaks auku, neist
parempoolne moodustab **tõmbikupesa** ja vasak-
poolne — **lööknõela pesa**.

Kelgu tagumise osa väljalõige moodustab **kukete**, milles on sooned hoidplaadi liistude mahutamiseks.

Hoidplaadi august käib läbi **lööknõela pea**; viimane takistab hoidplaadi väljalangemist.

Luku alumisse pinda paremasse äärde on löigatud **päästikukangi pesa** ja vasakusse — **kesta-**

Joon. 4.
 Kell ja selle juurde kuuluvad osad: kelle (3-a), karp (6-a), sihtkukal (6), sihtkukal (11-a), kaeluseriiv (11-b), rüüvedru (11-c), sihtkukalvedru (12), lööknõel (18), lööknõela vedru (19), hoid-
 plaat (20), tõmbik (21), päästikukangi (22) ja päästikukangi telg (23).

heitja tee. Tee seintes, keskel, on auk päästikukangi telje väljavõtmise hõlbustamiseks.

Kelgu parempoolses soonilises pinnas on kaks auku, millest esimene on **päästikukangi teljepesa** ja tagumine **päästikutelje kinnitustapi pesa**.

Lukususulus on **padrunikübara pesa**.

Kelgu liikumist laskemehhanismi kehal juhivad **juhtliistud**.

Kelgu vasakusse seinale on lõigatud kolm õnarat: esimene — **kelgupeataja õnar**, keskmine — **lahutusõnar** ja tagumine — **kaitseõnar**.

Paremal küljel kestaheiteava ees on õnar, mis hõlbustab kelgupeataja väljasurumist.

Kelgu välispinna eesotsas on **kirbualus**, millesse on lõigatud pääsusabataoline soon kirbu kinnitamiseks.

Kelgu tagumisel välisel pinnal on **sihikuklapi pesa**, mille liusad servad moodustavad **sihikuliistu**. Sihikuliistu eesotsa on puuritud augud **sihikuklapi telgede** mahutamiseks.

§ 12.
**Vintraud
ühes taan-
durvedru ja
taandurvedru
varvaga.**

Vintraua õõnes on kuus paremale keerduvat **vintsoont** kuuli keerlemapanekuks.

Vintraua tagumises jämedamas osas asub **padrunipesa**. Padrunipesas on aste, mille vastu toetub padrunikesta serv.

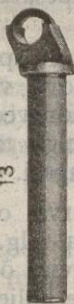
Vintraua ülemisel pinnal padrunipesast eespool on kaks **lukustustappi**.

Padrunipesa välimisel allküljel on jalg, milles asub väljalõige lukustustoe jaoks. Jala tagumine osa moodustab **lukustusastme**, mis lasub kelgu eesolekul lukustustoel. Lukustusastme pealmine pind on õõnestatud ja moodustab **padrunijuhtija**. Jala esimeses osas on väljalõige taandurvedru varva

2

13

15

16

14

17

Joon. 5.

Vintraud ühes taandur-
vedru ja taandurvedru
varvaga: vintraud (2),
taandurvedru varb (13),
taandurvedru varvaku-
vi (14), taandurvedru
varvakuulike (15), taan-
durvedru varvavedru (16)
ja taandurvedru (17).

toetamiseks. Padrunipesa ülemisel serval on **padrunit juhtiv tapp**.

Taandurvedru on spiraalvedru, mille üks ots toetub taandurvedru varvakraele ja teine ots kelgus asuvasse taandurvedru pessa. Taandurvedru võtab vastu kelgu tagasijooksu hoo ja viib kelgu jälle eesseisu tagasi.

Taandurvedru varva otsas on aas, millest käib läbi kelgupeataja telg. Taandurvedru varva õõnes on kuulike; kruviga õõnde kinnitatud spiraalvedru surub kuulikese külje kelgupeataja teljel olevasse õnarasse.

§ 13.

Päästik, päästikuvedru, kukk ja kukevedru ühes varvaga.

Vinnakõla parempoolne esiserv moodustab **päästuastme**.

Vertikaalõlg on **toetavõlaks**, mis päästikuvedru mõjul surub vinnakõla allseisu. Toetavõla vasakul küljel on kaitseaste, mille vastu asub kaitsevinnastamisel kaitseriivi tapp, takistades vinnakõlga üles tõusmast.

Kukk on kaitseriivi teljel pöörlev hoob löögiandmiseks lööknõelale. Kuke vinnashoidmiseks on tema rummul **vinnakhammas** ja kaitses hoidmiseks — **kaitsehammas**. Rummu alumises osas on **vedruvarva pesa**, milles liigub **kukevedru varb** oma teljel. Kuke hõlpsamaks vinnastamiseks on tema harja pind sooniline.

Kukevedru varva alumisele osale on paigutatud kokku surutult spiraalvedru, mille ülemine ots

toetub vedruvarval olevale toele ja alumine — mutrile; mutri alt käib varvast läbi plint.

§ 14.

Tõmbik.

Tõmbik hoiab kesta kinni lukusulul, olles kinnitatud oma pessa hoidplaadi abil. Tõmbik takistab ka päästikukangi telge tema pesast välja kukkumast.

§ 15.

Relva vinnastamine ja padruni viimine padrunipessa.

Kelku tahapoole tõmmates töötavad relva vastavad osad järgmiselt: — kui kelk on liikunud tahapoole niivõrra, et magasinis olev ülemine padrun ei toetu enam vastu luku põhja, surub magasinivedru padrunid niipalju ülespoole, et kelk ettepoole liikudes satub lukusuluga padrunikübara serva taha;

— lukustusaste libiseb lukustustoelt; raud liigub oma alusele, toetudes oma jala väljalõike põhjaga vastu lukustustuge; vintraua lukustustapid tulevad välja kelgu hoidõnaretest;

— taandurvedru surutakse koomale;

— kelku tagasi tõmmates surub tema kukke tahapoole, kusjuures kuckerumm libiseb päästiku vinnakõla all, viimast üles surudes; jõudes vinnakhambaga vinnakõla tagaserva kohale, kargab vinnakõlg päästevedrult toetavõlale avaldatud surve mõjul vinnakhambasse (kuuldub selge plöksatus); kukk jääb vinnakusse; kukevedru on surutud kokku.

Kelku vabastades:

— taandurvedru viib kelgu hooga ette;

— lukusulg lükkab magasinisisuus oleva padruni ette, seejuures padrunijuhtija ja padrunit

- juhtiv tapp suunavad padrunit padrunitipessa õieti;
- tõmbik haarab kinni padrunitipessa;
- vintraua lukustusaste libiseb lukustustoele, kusjuures vintraua hoidapidid lähevad kelgu lukustusuurdeisse, seega padrunitipesa on lukustatud;
- magasinivedru surub järgmise padruniti vastu lukupõhja.

§ 16. Kui lukk liigub ettepoole ainult magasinini ja jääb seisma padrunitipessa taha, siis selle põhjuseks võib olla nõrk või murdunud taandurvedru või täkked juhtliistudes või juhtsoontes. Selle takistuse vältimiseks asetada uus taandurvedru või saata püstol relvatöökotta täkete kõrvaldamiseks.

3. p e a t ü k k.

Päästmine, lask ja padrunitipesa lukustuse tagamine kuuli liikumise ajal rauaõõnes.

§ 17. **Trikkel.** Trikkel on trikliteljel pöörlev hoob, mille abil laskur paneb töötama päästumehhanismi. Trikli alumist õlga, millele laskur vajutab sõrmega, nimetatakse **triklisabaks**, ülemist õlga — **triklipeaks**, mis mahutab magasinikaitset, triklihooba ja trikli vedru. Triklipea kõrvades on augud **triklitelje** mahutamiseks. Trikliteljest eespool on augupaarid **triklitelje vedru** mahutamiseks.

§ 18. **Päästikukang**, pööreldes tel-
ja lööknöel jel oma **hambaga** annab trikli-
lööknöela- hoova rõhumise edasi päästiku
vedruga. päästuastmele. **Lööknöel** annab kukelt saa-
dud hoobi edasi sütikule.

Lööknöelal on kaks **kraed**: esimese vastu toe-
tub lööknöela spiraalvedru, surudes lööknöela taha-
seisu, teine krae toetub vastu hoidplaati, takis-
tades lööknöela väljalangemist oma pesast.

§ 19. **Päästmine.** Triklisabale vajutades tõstab
Padrunipesa triklipea triklihoova üles, kusjuu-
lukustuse res viimane surub oma otsaga
tagamine päästikukangi esimesele otsale.

kuuli liik- Päästikukangi hammas vajutab
mise ajal päästuastmele, sealjuures vinnak-
rauaõõnes. õlg nihkub üles kuke vinnak-
hamba eest. Kukk vabaneb, pöör-
dub kukevedru survele hooga ette-
poole ja annab hoobi lööknöela peale. Lööknöel
annab saadud hoobi edasi sütikule — tekib lask.

Padrunipesa lukustust tagavad kuuli liikumise
ajal vintrauas: vintraua lukustusasetus kelgus, kel-
guraskus ning taandur- ja kukevedrude surve.

§ 20. **Korratud** Sütiku süütesegu plahvatab ain-
löögiand- nult võrdlemisi tugevast löögist.
mises ja Seejuures sütiku pind seestpoolt
nende väl- peab olema löögi kohalt toetatud,
timine. s. o. löök peab tabama sütikut
viimase all oleva alasi kohalt. Kui
lök on nõrk, siis süütesegu ei
plahvatu — lasu asemel saame tõrke.

Ülaltähendatud takistuse põhjuseks võivad olla:
— lühike, kulunud või murdunud lööknöel;
— nõrk lööknöelavedru;

— nõrk kukevedru;
— liiga sügaval istuv sütik.
Neid korratusi võib vältida püstoli ning padrunite hoolsa ülevaatusega. Vigadega lööknõel ja nõrk kuke- ja lööknõelavedru asendada uutega.

4. peatükk.

Kelgu tagasijooks pärast lasku. Kesta väljahahtmine. Taasvinnastamine. Kaitsevinnastamine. Nende toimingute juures tegevusse astuvad osad.

§ 21. Kuuli liikuma hakkamisega rauaõõnes algab gaaside surve ka vintraua ja kelgu tagasijooks. Vintraua lukustusaste libiseb lukustus-toelt ja viimane asub vintraua jala väljalõikesse. Vintraua lukustustapid vabanevad kelgu lukustusuurdeist ja vintraud läheb oma alusele — padrunipesa on vabanenud lukustusest. Kuul on lahkunud rauaõõnest.

§ 22. Kuuli rauaõõnest väljalendamise järgi jätkab kest ühes kelguga liikumist tahapoole. Kesta hoiab sulul kinni tõmbik oma hambaga. Päästikukangi hammas libiseb päästiku päästuastmelt ja päästiku vinnakõlg surutakse alla päästikuvedrult toetavõlale avaldatud surve mõjul. Kukerumm libiseb vinnakõla all, viimast üles surudes; jõudes vinnakambaga vinnakõla tagaserva kohale, kargab vinnakõlg päästuvedru survele vinnakambaga ette — kukk jääb vinna; kukevedru on surutud kokku. —

Kui lukk ühes tühja kestaga on liikunud tagasi poolteise padrunikesta pikkuse võrra, põrkab kest kübaraga vastu **kestaheitja nina**. Saadud hoobi mõjul kest lendab välja kestaheiteavast.

§ 23.

Automaatne laadimine.

Ajaks, mil kelk on kuke vin-nastamiseks ja tühja kesta välja-heitmiseks jooksnud tagasi tarvi-liku tee, kasvab taandurvedru pinge niivõrd, et kelgu tagasijooksu jõud teda enam ei jaksu kokku suruda. Kelgu tahapoole liikumine jääb seisma, taandurvedru sirgub ja tõukab kelgu jälle ettepoole, kusjuures sünnivad samad toimingud, mis kirjeldatud § 15.

§ 24.

Kaitsevinnas-tamine.

Kaitseriiv on hoob, mille pi-kem õlg moodustab tema enda ja ühtlasi kuketelje. Telje juures on tapp, mis toetudes kestaheitja plaa-dis oleva augu servale, takistab telje väljakukkumist. Pöidlaga pööramiseks on riivil kareda pinnaga **pööririk**, millel on **pööririkunokk**. Kaitseriivi lü-hem õlg moodustab **kaitsetapi**. Pööriku peas on riiv, mis hoiab kaitseriivi soovitavas asendis. Pöörates kaitseriivi ülespoole, asub pööririkunokk kelgu kaitseõnarasse ja kaitsetapp paikneb päästiku toetavõla kaitsetapi taha. Seega on takistatud kelgu ja päästiku toetavõla tagasiliikumine — püstol on kaitsevinnastatud. Kaitsevinnast vabastamisel on osade tegevus vastupidine.

§ 25.

Kelgupea-taja.

Kelgupeataja on oma teljel (mis on ühtlasi taandurvarva kin-nitusteljeks) pöörlev hoob, mis jätab kelgu tahaseisu, kui magasin on tühjenenud. Magasini tühjakssaamisel tõstab kandik magasin vedru survele kelgupeataja tapi ülespoole. Kui kelgu peatusõnar jõuab kelgupea-

Joon. 6.

Püstoli kaitsevinnastamine.

taja tapi kohale, kargab viimane sinna sisse ja jätab kelgu tagaseisu.

Kelgu ettelaskmiseks kas täidetud või tühja magasiniga, vajutada päästukäe pöidlaga kelgupeataja soonilisele pinnale, kusjuures kelgupeataja tapp

tuleb välja kelgu peatusõnarest ja võimaldab kelgu ettejooksu.

§ 26.
Takistused
kestaheit-
mises.

Takistused kestaheitmises võivad olla järgmised: — sügavad rooste jäljed padrunipesas, mistõttu lasu ajal paisunud kest jääb pessa kõvasti kinni;

— tõmbikuhammas lasu ajal murdunud, mistõttu kest padrunipesast välja tulles langeb magasinile ülemise padrundi peale ja ei heideta välja;

— kestaheitja nina purunenud — tagasi liikudes kest ei saa väljaviskavat tõuget.

Nende takistuste vältimiseks tuleb asetada kas uus vintraud, tõmbik või kestaheitja.

KOLMAS OSA.

RELVA KOOSTVÕTMINE JA KOKKUPANEMINE.

§ 27.

Üldreeglid.

Koostvõtmisel ja kokkupanemisel talitada ettevaatlikult, pidades täpsalt kinni kõigist antud juhtnõõridest, et mitte rikkuda osasid. Algaja ei tohi seejuures millalgi tõtata. Alles siis, kui õiged töötamisvõtted on kindlasti omandatud, nii et enam ei tule ette kobamist ja reeglite vastu eksimist, võib suurendada töötamiskiirust.

Koostvõtmisel asetada relva küljest eraldatavad osad järjekorras puhtale lauale, riidele või paberile, hoides relvaosi liiva, tolmu ja rikete eest.

§ 28.

Osaline koostvõtmine.

a) Hoida püstol § 8 ettenähtud asendis; parema käe pöidlaga suruda magasiniriiv oma pessa ja tõmmata magasin pesast välja. Kelku paar korda edasi-tagasi tõmmates kontrollida, kas padrunipesa on tühi.

b) Asetada püstoli kaitseriivi pööririkunokk lahutusõnارasse.

c) Vajutada vasaku käe pöidlaga kelgupeataja esiots alla ja suruda parema käe esimese sõrmega kelgupeataja teljele. Võtta vasaku käega kelgupeataja välja.

Joon. 7.
Kelgpeataja äravõtmine.

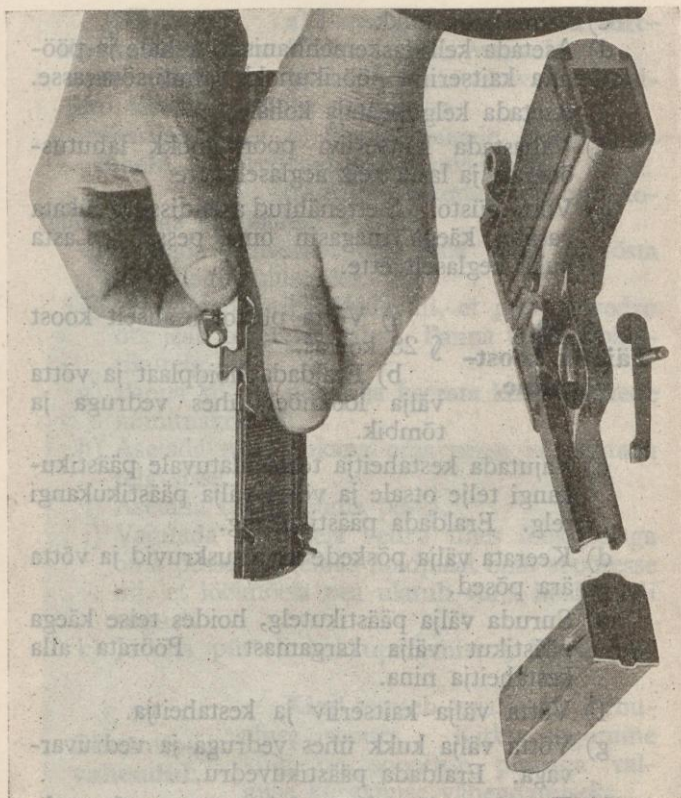
- d) Vabastada kaitseriivi pöörrikunokk lahutusõnarast ja tõmmata kelk ühes vintraua ja taandurvedruga laskemehhanismi kehalt.
- e) Asetada kelk vasaku peo pesale hoidplaadiga väljapoole, vabastada parema käe põidla ja esimese sõrmega taandurvedru ots rauajala pe-sast ning võtta taandurvedru ühes varvaga välja.

Joon. 8.
Kelgu eraldamine laskemehhanismi kehalt.

f) Eraldada vintraud oma pesast.

g) Puhastamise ajaks vabastada kukk vinnakust. Selleks parema käe pöidlaga hoida kinni kukeharjast, vasaku käe pöidlaga suruda päästuastmele ja lasta kukk aegamööda ette.

Joon. 9.

Taandurvedru eraldamine kelgult ühes taandurvedru varvaga.

§ 29.
Kokkupane-
mine osalise
koostvõtmise
järel.

a) Asetada vintraud oma pessa, padrunipesaga vastu lukusulu.

b) Asetada taandurvedru oma kohale, taandurvedru varva aasaga allapoole.

- c) Vinnastada kukk.
- d) Asetada kelk laskemehhanismi kehale ja pöörata kaitseriivi pööririkunokk lahutusõnarasse.
- e) Asetada kelgupeataja kohale.
- f) Vabastada kaitseriivi pööririkunokk lahutusõnarast ja lasta kelk aeglaselt ette.
- g) Võtta püstol § 8 ettenähtud asendisse ja lükata vasaku käega magasin oma pessa. Lasta kukk aeglaselt ette.

§ 30. Täielik koostvõtmine.

- a) Võtta püstol osaliselt koost § 28 korras.
- b) Eraldada hoidplaat ja võtta välja lööknöel ühes vedruga ja tõmbik.
- c) Vajutada kestaheitja teele ulatuvale päästikukangi telje otsale ja võtta välja päästikukangi telg. Eraldada päästikukang.
- d) Keerata välja põskede kinnituskruvid ja võtta ära põsed.
- e) Suruda välja päästikutelg, hoides teise käega päästikut välja kargamast. Pöörata alla kestaheitja nina.
- f) Võtta välja kaitseriiv ja kestaheitja.
- g) Võtta välja kukk ühes vedruga ja vedruvarvaga. Eraldada päästikuvedru.
- h) Taandurvedru **nihutada oma varvalt, teda ära keerates (mitte tõmmates).**

Telgi võib vajutada välja ainult vasktorni abil.

Laskeinstruktor võib nihutada kirpu ja eraldada magasinipõhja.

Relvatöökojas eraldatakse trikkel ja sihikuklapp ühes juurdekuuluvate osadega, kaitseriivi pööririiv, magasiniriiv, kukevedru ja kukevedru varb ning võetakse koost taandurvedru varb.

§ 31. a) Taandurvedru keerata (mit-
Kokkupane- te lükata) oma varvale.
mine täie- b) Asetada päästikuvedru hoid-
liku koost- tapiga oma pessa.
võtmise c) Panna paigale kukk ühes
järelle. vedruga ja vedruvarvaga.
d) Asetada kestaheitja oma ko-
hale, ninaga allapoole.

e) Asetada kaitseriivi telg oma pessa ja tõsta kestaheitja nina üles.

f) Asetada päästik kohale nii, et päästikuvedru ots jääb toetavõla taha. Panna kohale päästikutelg.

g) Panna kohale põsed ja keerata kinni põskede kinnituskruvid.

h) Asetada päästikukang oma pessa ja vajutada telg sisse.

i) Asetada tõmbik oma pessa.

j) Vajutada lööknõela vedru ühes lööknõelaga oma pessa ja asetada hoidplaat oma soontesse nii, et lööknõela pea ulatub välja hoidplaadi august.

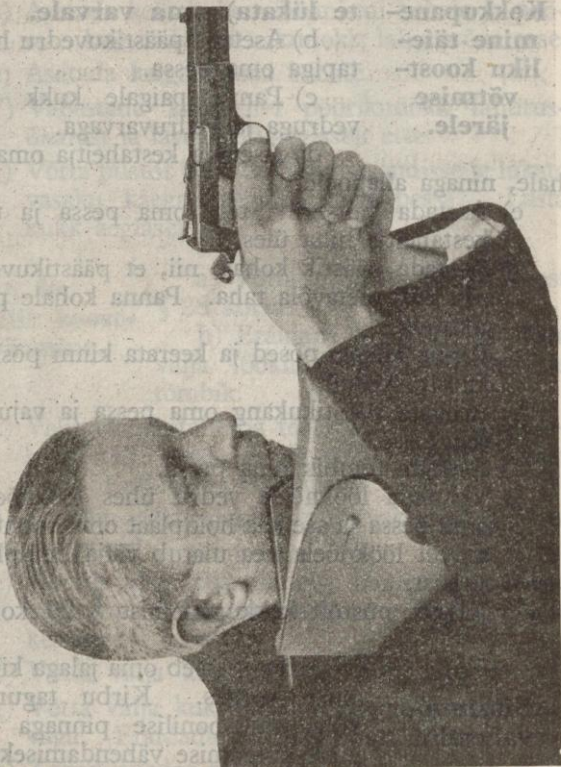
k) Jätkata püstoli kokkupanemist § 29 korras.

§ 32. Kirp asetseb oma jalaga kirbu-
Sihtimis- aluse soones. Kirbu tagumine
vahendid. külg on soonilise pinnaga val-
guse kiirgamise vähendamiseks.

Sihiku tähtsam osa on **sihikuklapp**, mis pöörleb oma telgedel ja mille tagumisel ülespoole pööratud otsal on **sihikusälg**. Sihikuklapi liigub **sihikukaelus**, mille alumine pind toetub sihikuliistule.

Sihikuvedru on lapik vedru, mille üks ots on kinnitatav sihikuklapi aluspinnas olevasse lõikesse. Sihikuvedru surub sihikuklappi sihikuliistule.

Sihikuklapi paremasse serva on iga jaotise kohale lõigatud väike õnar. Kui kaeluse äär asetseb para-

Foon. 10.

Püstolist laskmine külgekinnitatud tupp-päralt.

jasti mõne jaotise kohal, kargab sihikukaeluse riivi hammas õnarasse ja hoiab seega kaeluse kinni teatud jaotise kohal.

Sihikukaeluse riiv liigub kaelusesse lõigatud pilus. Kaeluse paremas otsas on pesa, millesse on

paigutatud sihikukaeluse **riivivedru**, mis surub riivihamba nõutavasse õnarasse ja ei lase seda liikuda paigast. Riivi vasakpoolne ots moodustab nupu, mis ulatub läbi kaeluse vasakpoolses otšas olevast august. Vajutamisel sellele nupule nihkub riiv paremale. Riivihammas väljub klapiõnarast ja kaelust saab nihutada klakil edasi-tagasi.

§ 33.

Tupp-pära.

Püstoli **tupp-pära** on püstolile tupeks ja ühtlasi pikendatud päraks, mille abil on võimalik püstoliga lasta ka õlast.

Puust pärale on kinnitatud nahktupp kolme vaskneega. Pära vastasküljel on aas kanderihma kinnitamiseks.

Tupp-päral on püstoli kinnitamiseks ühendusliist, mis käib püstoli pära ühendussoonde.

Ühendusliist kinnitatakse soonde riiviga.

paigutatud sihkukaeluse riivivedras, mis surub riivhammas nõutavasse õrnusse ja ei lasse seda lii-
kuda paigast. Riivi vaskpöõle ots moodustab
nupu, mis ulatub läbi kaeluse vaskpöõles otsas
olevast august. Vajutamisel sellele nupule nihkub
riiv paremale. Riivhammas väljub klapiohust ja
kaelust saab nihutada klapil edasi-tagasi.

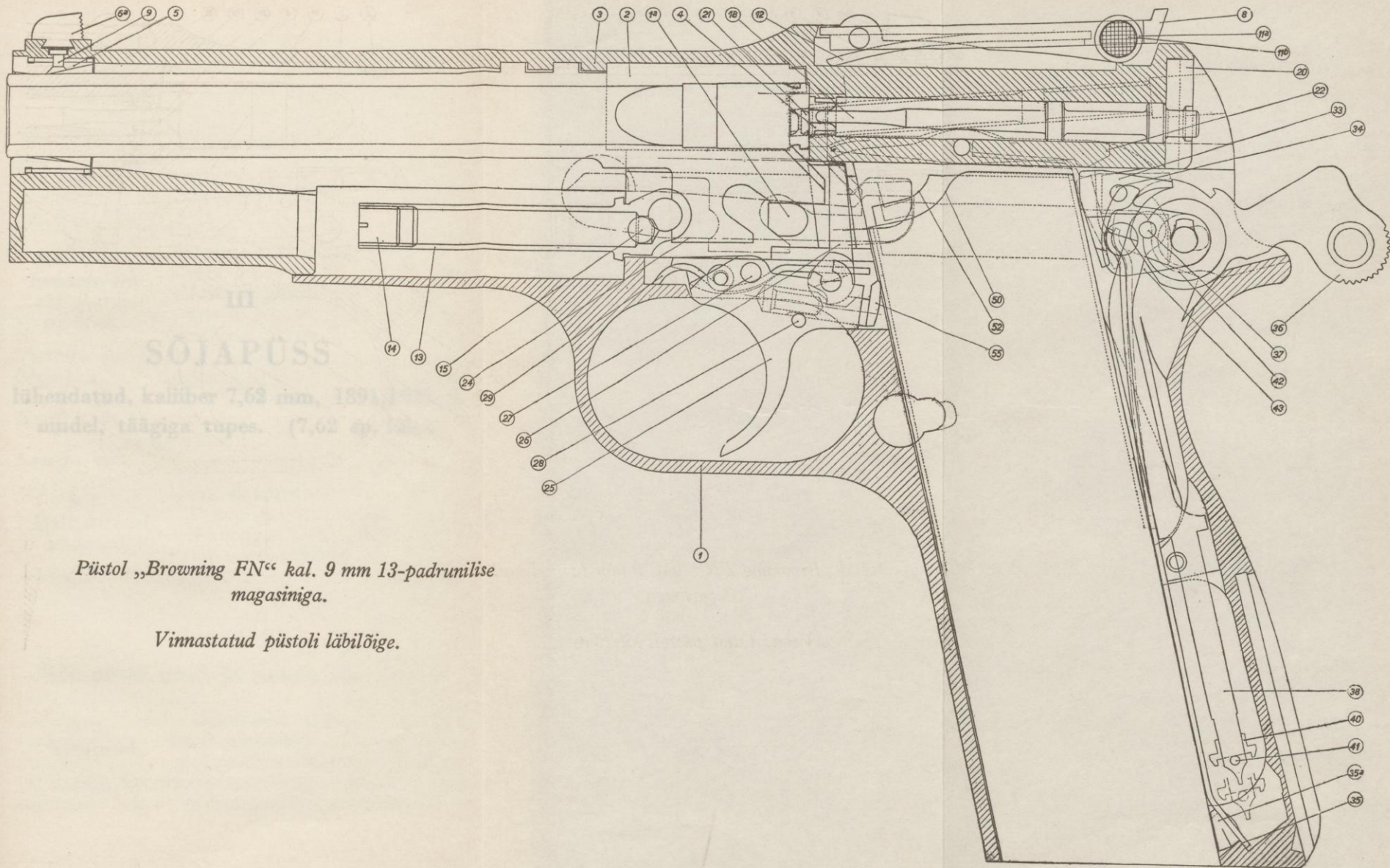
233.
Püstoli tüpp-pärts on püstoli tüpp-pärts, mille abil on võimalik
püstoliga lasta ka glasi.
Püstol-pärts on kinnitatud nahktüpp kolme
vasknõega. Pärts vastasküljel on aas kandetunnus
kinnitamiseks.
Tüpp-pärts on püstoli kinnitamiseks ühendus-
liik, mis käib püstoli pärts ühendusse.
Ühendusliik kinnitatakse soonde riiviga.

Jooni 10.

Fig. 10. Püstoli tüpp-pärts ja selle ühendusliik.

just mõne iselise kohal, kargab sihkukaeluse riivi
hammas õrnusse ja hoiab seega kaeluse kinni teat-
tud jaotise kohal.

Sihkukaeluse riiv liigub kaelusesse liigutatud
püsti. Kaeluse paremas otsas on pesa, millesse on

III
SÕJAPÜSS

lühendatud, kaliber 7,62 mm, 1891

modell; täisiga tapes. (7,62 sp. 1891)

Püstol „Browning FN“ kal. 9 mm 13-padrulise
magasiniga.

Vinnastatud püstoli läbilõige.

1. peatükk.

Üldine kirjeldus.

§ 1.	Kaliiber	7,62	mm
Relva ja	Sõjapüssi pikkus tä-		
laskemoona	giga	1,53	m
tähtsamad	Sõjapüssi III pikkus tä-		
mõõted.	giga	1,10	.
		49,1	cm

SÕJAPÜSS

lühendatud, kaliiber 7,62 mm, 1891/1935. a.
mudel, täägiga tupes. (7,62 sp. lüh.).

§ 2.	Kuuli aegkiirus:		
Ballistilised	D-kuliga	758	m/sek.
andmed.	S-kuliga	820	"
	Kuuli energia 200 m		
kaugusel D-kuliga		206,4	kg/m

2. peatükk.

Sõjapüssi osad ja nende ülesanded.

§ 3. Vintraud (joon. 1) on kuuli
Vintraud. lennu juhtimiseks. Vintraud õhus
on 4 paremale keerduvat viitaset
(a) kuulile keerlemise andmiseks. Vintraud õhu
tagumises osas on padrunikuuliline padrunipesa (b)

1. peatükk.

Üldine kirjeldus.

§ 1. Relva ja laskemoona tähtsamad mõõted.	Kaliiber	7,62	mm
	Sõjapüssi pikkus tää- giga	1,53	m
	Sõjapüssi pikkus tää- gita	1,10	„
	Sihtjoone pikkus . . .	49,1	cm
Vintraua soonte arv	4		
Sõjapüssi kaal:	täägiga	4,090	kg
	täägita	3,770	„
Kuuli kaal: D (torpeedo-)	12,1	g
	S (hariliku)	9,7	„
Laengu kaal	2,850	„	

§ 2. **Ballistilised andmed.**

Kuuli algkiirus:			
D-kuuliga	758	m/sek.	
S-kuuliga	870	„	
Kuuli energia 200 m kaugusel D-kuuliga	295,4	kg/m	

2. peatükk.

Sõjapüssi osad ja nende ülesanded.

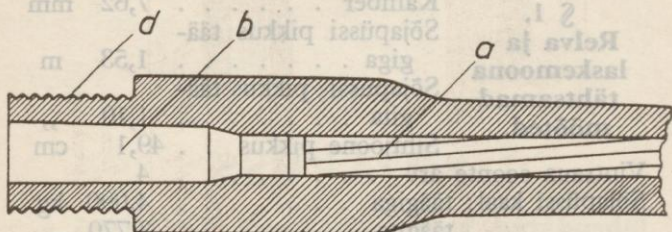
§ 3.
Vintraud. Vintraud (joon. 1) on kuuli lennu juhtimiseks. Vintraua õõnes on 4 paremale keerduvat vintsoont (a) kuulile keerlemise andmiseks. Vintraua õõne tagumises osas on padrunikujuline padrunipesa (b).

Padrunipesa kohal on vintraud jämedam, mis tagab suuremat vastupidavust gaaside survele.

Vintraua esiots on peenem; temal on kirbualuse tapp.

Vintraua tagaosa peale on joodetud sihikuraami alus.

Vintraua tagaotsal on vindid (d), mille abil raud ühendatakse lukukojaga.

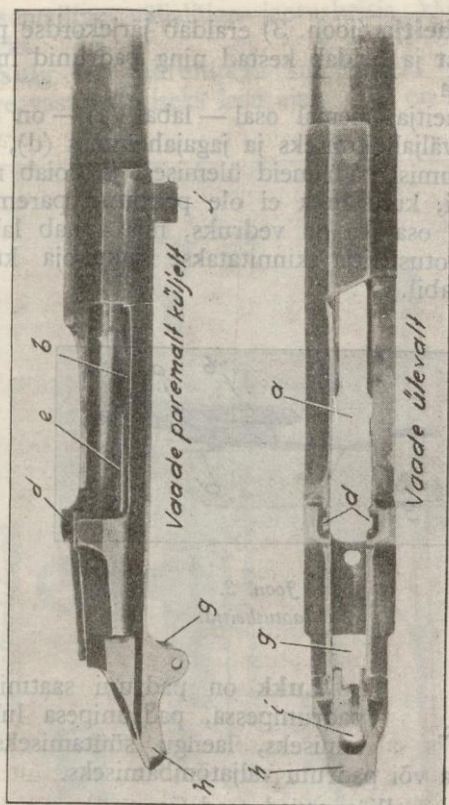

Joon. 1.
Vintraua tagaosa läbilõige.

§ 4. Lukukoda ja jaotusheitja.

Lukukoda (joon. 2) on luku mahutamiseks ja luku liikumise juhtimiseks. Lukukojal on üleval ja all kaks pikka ava (a) padrunite vajutamiseks salve; alumise ava abil ühtlasi juhitakse padrunid salvest tagasi lukukotta, kuna ülemise ava parempoolse väljalõike (b) kaudu heidetakse välja kestad.

Ülemise ava külgedel on õnarad (d), kuhu asetatakse pideme randid padrunite vajutamisel salve. Lukukoja eesotsas on järsu kandiga põikõnarad, mille taha lähevad sulu tapid luku sulgemisel. Lukukoja vasakul küljel on pesa jaotusheitjale (e) ja all pesa päästumehhanismile (g). Lukukoja tagaots lõpeb sabaga (h), milles on pesa (i) saba-kruvi pea jaoks; lukukoja eesotsa all on tapp (j)

Joon. 2.
Lukukoda.

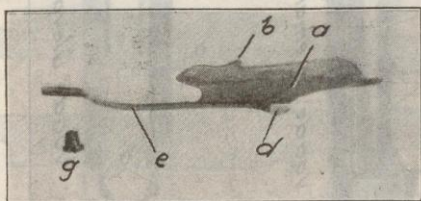
tugikruvile. Lukukoja alumise ava taga on päästikukruvi pesa.

Lukukoja eesotsas seespool on vindid lukukoja keeramiseks vintraua peale.

Vintraual ja lukukojal on kontrollkriipsud, mis peavad olema kohastikku vintraua täielikul pealekeeramisel.

Jaotusheitja (joon. 3) eraldab järjekordse padruni salvest ja heidab kestad ning padrunid lukukojast välja.

Jaotusheitja laiemal osal — labal (a) — on aste (b) kesta väljaheitmiseks ja jagajahmmas (d), mis eraldab alumisi padruneid ülemisest ja hoiab neid salves seni, kuni lukk ei ole pööratud paremale. Ta kitsam osa (e) on vedruks, mis annab labale tööjõu. Jaotusheitja kinnitatakse lukukoja külge kruvi (g) abil.

Joon. 3.
Jaotusheitja.

§ 5. Lukk.

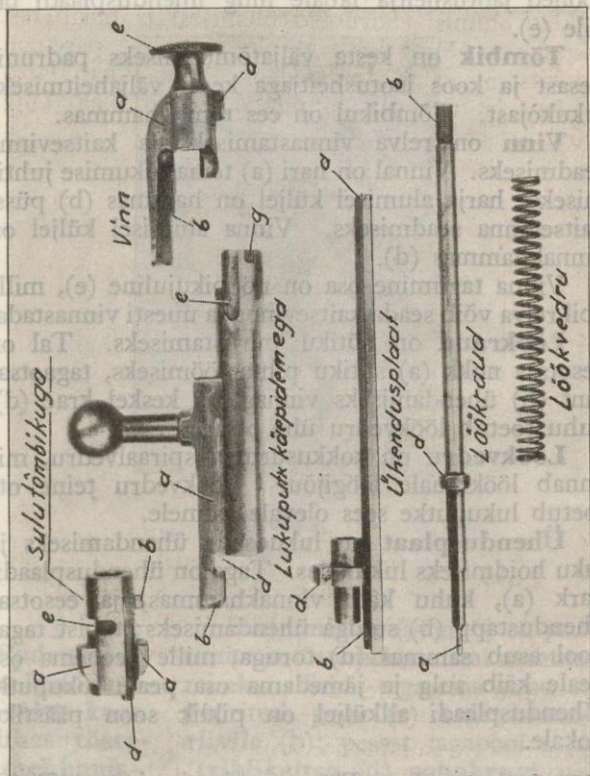
Lukk on padruni saatmiseks padrunipessa, padrunipesa lukustamiseks, laengu süütamiseks ja tühja kesta või padruni väljatõmbamiseks.

Lukul on alljärgnevad osad (joon. 4).

Lukuputke ülemine osa moodustab lukuharja (a), mis ühes käepidemega juhhib luku liikumist lukukojas. Lukuharja eesotsas on pesa (b) sulu tapile ja põikõnar (d) ühendusplaadi harja jaoks. Lukuputke tagaotsas on kaks väljalõiget: suurem (e) kaitsevinna hamba käigu jaoks ja väiksem (g) — vinna kaitsevinnas hoidmiseks. Ta paremal küljel tagaotsal on vindikujuline kallakpind vinna tagasi-surumiseks. Vasakul ja alumisel küljel on piklik

ekstsentriline väljalõige jaotusheitja käigu juhtimiseks.

Sulg on padrunipesa sulgemiseks ja gaaside surve vastuvõtmiseks lasu ajal. Tal on kaks suurt

Joon. 4.
Luku osad.

tappi (a), mis luku pööramiseks paremale asetuvad lukukoja põikõnaratesse ja sulevad padrunipesa, ja väike tapp (b) ühendamiseks lukuputkega. Sulu eesots on taldrikukujuline padrunikübara mahutamiseks. Sulu külgedel on pesa (d) tõmbikule ja sooned jaotusheitja labale ning ühendusplaadi ta-pile (e).

Tõmbik on kesta väljatõmbamiseks padruni-pesast ja koos jaotusheitjaga kesta väljaheitmiseks lukukojast. Tõmbikul on ees tõmbehammas.

Vinn on relva vinnastamiseks ja kaitsevinna seadmiseks. Vinnal on hari (a) tema liikumise juhti-miseks; harja alumisel küljel on hammas (b) püssi kaitsevinna seadmiseks. Vinna alumisel küljel on vinnakhammas (d).

Vinna tagumine osa on nõobikujuline (e), mille abil relva võib seada kaitsevinna ja uuesti vinnastada.

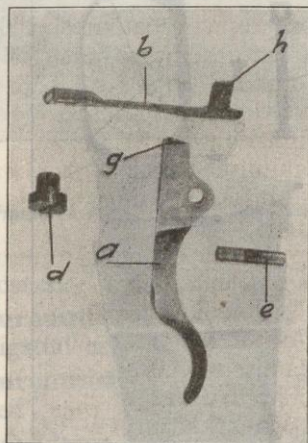
Löökraud on sütiku purustamiseks. Tal on eesotsas nokk (a) sütiku pihta löömiseks, tagaotsas vint (b) ühendamiseks vinnaga ja keskel krae (d), kuhu toetub löökvedru ühe otsaga.

Löökvedru on kokkusurutav spiraalvedru, mis annab löökraudale löögijõu. Löökvedru teine ots toetub lukuputke sees olevale astmele.

Ühendusplaat on lukuosade ühendamiseks ja luku hoidmiseks lukukojas. Taga on ühendusplaadil hark (a), kuhu käib vinnakhammas, ja eesotsas ühendustapp (b) suluga ühendamiseks; tapist taga-pool asub sammad (d) toruga, mille peenema osa peale käib sulg ja jämedama osa peale lukuputk. Ühendusplaadi allküljel on piklik soon päästiku nokale.

§ 6. Päästumehhanismi (joon. 5) abil
Päästumehha- sünnib sõjapüssi vinnastamine ja
nism. vinnast päästmine. Päästumeh-
hanism koosneb: **triklist** (a), **pääs-**
tikust (b), **päästiku kruvist** (d) ja **trikliteljest.**

Triikli ülemises otsas olev nokk (g) hoiab lukku lukukojast väljakukkumast. Päästiku käänatud ots, mis ulatub läbi triklikeas oleva akna, moodustab päästikunoka (h), mille taga peatub vinna vinnakhammas. Triklikea aknast ulatub läbi **eelveopolt**.

Joon. 5.
Päästumehhanism.

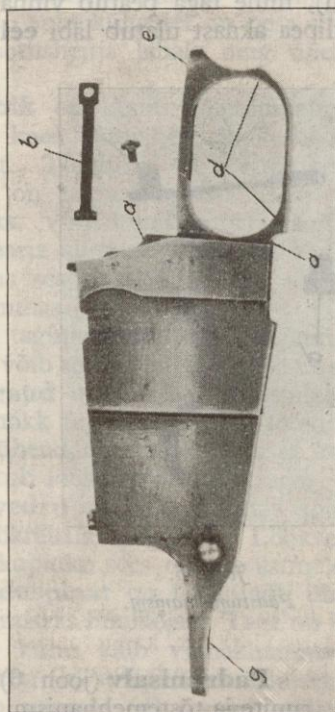
§ 7.

Padrunisalg ja padrunisalgve kaas ühes tõstemehhanismiga.

Padrunisalg (joon. 6) on padrunite ja tõstemehhanismi mahutamiseks. Salve tagaseina sisse on puuritud pesa (a) **salvekaane-riivile** (b); pesast tagapool asub **triklikaitse** (d) **sabakruvi** pesaga (e). Salve sabataolisel esotsal on toekruvi pesa (g).

Padrunisalgve kaas (a) on salve sulgemiseks ja tõstemehhanismi aluseks. **Tõstemehhanismi plaat**

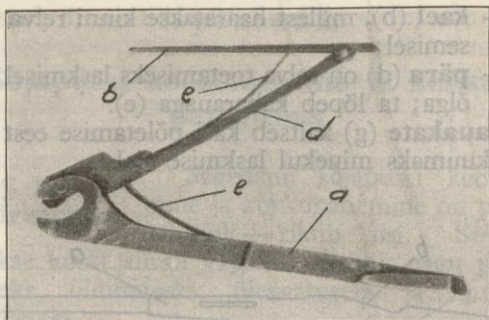
(b) **hoova** (d) ja **vedrude** (e) abil surub padrunid lukukotta.

*Joon. 6.
Padrunisalo.*

§ 8.
Sihtimisvahendid.

Sihtimisvahendeiks on **kirp** ja **sihik**. Trapetsitaoline kirp kinnitatakse kirbualusele nii, et teda võib nihutada paremale või vasakule ja tarbe korral ka vahetada. Torutaoline **kirbualus** kirbu kaitsekõrvadega kinnitatakse poldiga vintraua esiotsal asuvale tapile.

Joon. 7.

Padrunisalve kaas ühes tõstemehhanismiga.

Sihik koosneb:

- **sihikuraami alusest**, mille külgliistudele on lõigatud astmed;
- **sihikuraamist**, millel on **sihikusäik** ja jaotised;
- **sihikuvedrust**, mis kruvigas kinnitatud sihikuraami alusele;
- **sihikukaelusest**, mis liigub sihikuraamil ja mille alumisele servale on lõigatud säik sihtimiseks alates 1100 m kaugemale. Kaelusel on kaks riivi kaeluse kinnihoidmiseks soovitava jaotisel.

Kaeluse asetamiseks astmetele või jaotistele tuleb vajutada sõrmedega riivikübaratele.

§ 9.

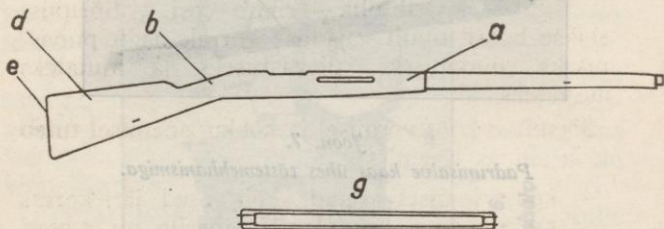
Laad ja rauakate.

Sõjapüssi **laad** ühendab püssi osad ja võimaldab ta käsitlemist. Lael on:

- **säär** (a), millesse on lõigatud vintraua ja lukukoja ase, ja vardapesa, kuhu vindi abil kinnitatakse puhastusvarras;

- **kael** (b), millest haaratakse kinni relva käsitlemisel;
- **pära** (d) on relva toetamiseks laskmisel vastu õlga; ta lõpeb kabarauaga (e).

Rauakate (g) kaitseb käsi põletamise eest vint-raua kuumaks minekul laskmise ajal.

Joon. 8.
Vintpüssi laad ja rauakate.

§ 10. Tääk.

Tääki kasutatakse torkeks käsitsivõitlusel. Täägil on neljakan-diline soontega tera. **Täägitera** on põlve abil ühendatud täägi **ühendustoruga**, millega tääk asetatakse vintraua otsa, kuhu ta kinnitatakse **täägiriiviga**.

§ 11. Sõjapüssi kooshoidvad osad.

Sõjapüssi kooshoidmiseks ja kinnitamiseks on: kaks hoidrõn-gast — ülemine ja alumine — ning toe- ja sabakruvi. Hoidrõn-gaste otstarve on hoida rauakatet paigal ja piirata vintraua liikumist sedavõrd, et kandmise, täägitorke jne. juures ei saaks painutada vintrauda laest eemale ja teda kõveraks murda. Hoides sõjapüssi sihikuga enda poole, peavad hoid-rõngaste kruvipead asuma vasakul.

3. peatükk.

Sõjapüssi koostvõtmine ja kokkupanemine.

§ 12. Sagedane sõjapüssi koostvõtmine ja kokkupanemine on püssile kahjulik — rikub osi. Sõjapüss võetakse koost ainult vajaduse korral, nagu puhastamiseks, õlitamiseks, ülevaatuseks ja muudeks otstarveteks.

Sõjapüssi koostvõtmisel ja kokkupanemisel tuleb pidada silmas järgmist:

- koostvõtmisel asetada kõik osad järjekorras puhtale lauale, riidele või paberile, nii et osad ei lasuks üksteise peal;
- kruvide lahti- ja kinnikeeramisi toimida ettevaatlikult, jõu tarvitamiseta, et vältida vintide ja kruvipeade rikkumist.

Sõjapüss võetakse koost kas osaliselt või täielikult. Sõjapüss võetakse koost osaliselt harilikuks puhastamiseks pärast laskmist ja välisõppust. Täielik koostvõtmine teostatakse ainult laskeinstruktori korraldusel ja otsesel järelevalvel.

§ 13. *Osaliseks koostvõtmiseks:*

Osaline koostvõtmine. a) Võtta lukk lukukojast välja. Selleks asetada sõjapüss otseks lauale, suruda vasaku käe esimese sõrmega triklile ja parema käega tõmmata välja lukk lukukojast.

b) Keerata lahti puhastusvarras ja tõmmata ettevaatlikult pesast välja (**normaalolukorras selle vardaga puhastamine on keelatud!**).

- c) Võtta ära padrunisalve kaas. Selleks võtta sõjapüss lapiti vasakusse kätte ja toetada esiots vasakpoolse küljega lauale. Tõmmata parema käe esimese sõrmega salvekaane riiv tagasi ja samal ajal pöidla ja keskmise sõrmega avada kaas. Suruda tõstemehhanism parema käe pöidla ja sõrmede vahele kokku ning tõmmata see teljelt ära.

Luku koostvõtmine.

- a) Võtta lukk lapiti vasakusse kätte nii, et esimese ja keskmise sõrme otsad asetseksid sulutaldriku vastas ja pöial oleks käepideme taga. Parema käega võtta kinni vinnanööbist ja keerata vinn ühes ühendusplaadiga vasakule. Eraldada sulg ühes ühendusplaadiga ja need lahutada üksteisest.
- b) Eraldada vinn. Selleks toetada löökraua nokk püstloodis puust lauale (oksa kohale), suruda vasaku käe päkaga käepidemele, ühtlasi toetada pöidlaga ja esimese sõrmega lukuputkele, et lukk püsiks kindlasti käes; parema käega keerata vinn löökraudalt.
- c) Eraldada löökraud ühes löökvedruga lukuputkest.
- d) Võtta löökraudalt löökvedru.

§ 14. Kokkupanemine osalise koostvõtmise järel.

Sõjapüssi kokkupanemine teostub koostvõtmisele vastupidises järjekorras, alates viimati eraldatud osast.

Luku kokkupanemine.

- a) Asetada löökvedru löökrauale.
- b) Juhtida löökraua vinditud ots lukuputke jämedamast õõnest sisse; toetada löökraua nokk vastu puust alust; suruda vasaku käega —

nagu koostvõtmiselgi — käepide alla, ja keerata vinn löökraua otsa nii, et vinna hari jääks käepidemest vasakule. Võtta vasaku käega käepidemest kinni nii, et vinnanööp jääks enda poole ja vaadata, kas löökraua ots on ühel tasemel vinnanööbiga ja kas nende peal olevad kriipsud on kohakuti. Kui kriipsud ei ole kohakuti, keerata kruvikeerajaga löökrauda lapikust osast kuni kriipsud asetuvad kohakuti.

- c) Asetada sulg ühendusplaadi peenema toru otsa ja keerata ta paremale.
- d) Koostatud sulg ja ühendusplaat asetada löökraua otsa nii, et sulu küljes olev tapp läheks lukuputke vastavasse õnarasse ja vinna vinnakhammas ühendusplaadi hargi vahele; löökraua noka väljaulatumist sulust kontrollida kruvikeeraja tera keskmise väljalõikega. Nokk pikkuselt peab parajasti mahtuma väljalõikesse; on ta aga lühem või pikem, siis keerata löökrauda, kas vinna sisse või vinnast välja seni, kuni nokk parajasti mahub kruvikeeraja väljalõikesse. Võtta lukk lapiti vasakusse kätte nagu koostamiselgi ja parema käega haarates vinnanööbist, keerata vinn ühes ühendusplaadiga paremale kuni lukuputke hari ja vinnahari moodustavad ühe sirgjoone.

Kui lukk eelkirjeldatud viisil on kokku pandud, siis asetada ta kõrvale ja asuda sõjapüssi koostamisele.

Sõjapüssi koostamiseks :

- a) Asetada kohale salvekaas. Selleks vajutada kokku tõstemehhanismi nagu koostvõtmisel, asetada ta teljele ja panna kaas kinni.
- b) Panna lukk lukukotta. Selleks toetada püss esiotsaga lauale, vajutada vasaku käe esimese sõrmega triklibale ja parema käega juhtida

lukk lukukotta; sõrme triklilt võtmata pöörata luku käepide paremale.

c) Asetada puhastusvarras varda pessa ja keerata kinni, seejuures pidada silmas, et varras pessa asetamisel ei kukuks järsult alla, sest siis rikutakse ära varda ja vardapesa vindid, mille tagajärjel varras ei püsi enam pesas.

§ 15. Täielik koost- võtmine.

a) Sõjapüss osaliselt koost võtta § 13. korras.

b) Rauakate ära võtta. Selleks keerata hoidrõngaste kruvid paremale lahti; ülemine hoidrõngas rauakattelt ära lükata ja rauakate ära võtta.

c) Toe- ja sabakruvi lahti keerata ja oma pesadest välja võtta. Padrunisalv eraldada.

d) Salvekaane riiv eraldada kruvi väljakeeramise-ga.

e) Mõlemad hoidrõngad lükata kirbukaitse kõrvadeni. Püss esiotsaga lauale asetada ja raud ühes lukukojaga laelt ettevaatlikult eraldada.

f) Päästumehhanism ära võtta. Selleks vintraud laua peale asetada sihikuga allapoole, päästiku kruvi lahti keerata ja triklitelg välja lükata, trikkel ja päästik ära võtta ning eraldada päästik triklist.

g) Jaotusheitja ära võtta. Selleks lukuputke lukukotta pannes, pöörata käepide paremale, et jaotusheitja laba oma pesast välja suruda. Vintraud panna lauale lukukojaga enda poole ja jaotusheitjaga ülespoole. Vasaku käega lukukoja ümbert kinni hoides, jaotusheitja kruvi välja keerata. Parema käe pöidlaga jaotusheitja vedruosa peale vajutades jaotusheitja ettepoole välja lükata.

Jaotusheitjat võib välja võtta ainult laskeinstruktor.

§ 16.
**Kokkupane-
mine täieliku
koostvõtmise
järele.**

a) Asetada vintraud lauale jaotusheitja pesaga ülespoole, võtta parema käega jaotusheitja labast kinni ja juhtida laba lukukojas olevasse pessa ning jaotusheitja kand nuuti. Va-

saku käega lukukojast kinni hoides suruda vasaku pöidlaga jaotusheitja vedruosa peale; samal ajal parema käega lukukoda hoides suruda parema pöidlaga jaotusheitjat jaotushambast ettepoole. Nende kahe pöidla survega läheb jaotusheitja oma kohale. Jaotusheitja kruvi keerata kinni.

b) Päästik asetada triklipea aknasse päästikunokaga ülespoole ja trikkel ühes päästikuga panna kohale. Panna sisse triklitelg ja päästiku kruvi keerata kinni viimase võimaluseni, et ära hoida ootamatuid laske ja luku väljalangemist.

c) Panna laad lauale ja asetada vintraua ots laele, hoides kinni laekaelast vasaku käega ja lukukojast parema käe sõrmega. Juhtides trikli-saba laes olevast avast ettevaatlikult läbi, asetada raud laele. Nihutada kohale alumine hoidrõngas. Lüüa sõjapüss kabaga **kergelt** vastu maad, et tugi ja saba asetuksid oma kohtadele. Panna rauakate kohale. Nihutada kohale ülemine hoidrõngas.

d) Padrunisalve kaane riiv asetada kohale ja keerata kinni riivi kruvi.

e) Panna padrunisalv kohale ja keerata toe- ning sabakruvid võrdselt kinni.

f) Hoidrõngaste kruvid keerata kinni nii, et rõngad annavad vaevalt tunduvalt loksuda.

Jätkata sõjapüssi kokkupanemist § 14. ettenähtud korras.

4. p e a t ü k k.

Sõjapüssi osade koostöö.

§ 17. Asetada padrunitega pide otsa-
Relva täit-pidi lukukoja pideme õnarasse,
mine padru-hoida pidet tihedalt vastu õnara
nitega. tagaseina ja suruda veidi tahapoole
längu. Panna parema käe põial või-
malikult pideme lähedale püsti või põiki ülemisele
padrunile, teiste sõrmedega haarata padrunisalve
alt, ja suruda padrunite tugevalt ja sujuvalt. Selle-
juures padrunite kübarad järjekorras suruvad jaotus-
heitja väljapoole ja pääsevad salve, kus suruvad
kokku tõstemehhanismi. Surumise lõpetamisel
jaotusheitja võtab esialgse asendi, eraldades oma ham-
baga alumised padrunid ülemisest ja hoides oma
labaga ülemist padrunit salves.

§ 18. Lukku ettepoole lükates tõukab
Padrunite sulutaldrik ülemise padruni pad-
viimine pad-runipessa. Luku käepideme pare-
runipessa jamale pööramisel jääb päästikunoka
vinnastamine. taha peatuma vinna vinnakham-
mas. Vinn ühes löökrauaga jääb
seisma, kuna luku teised osad liiguvad veel edasi
lukuputke tagumise kallakpinna libisemise tõttu
lukukoja ava vastaval äärel. See edasiliikumine kestab
kuni luku $\frac{1}{8}$ ringi pööramiseni. Löökvedru surutakse
kokku. Tõmbikuhhammas haarab kesta kübarast.
Luku käepideme edasipööramisel lähevad sulu
tapid lukukoja põikõnaratesse ja sulu lukustab pad-
runipesa. Lukuputke ekstsentriline väljalõige luku
paremale pööramisel surub jaotusheitja vasakule,

mistõttu padrunisalves olev ülemine padrun vabaneb jaotusheitja hamba alt ja surutakse tõstemehhanismi luku ühendusplaadi vastu.

§ 19. Triklisabale vajutades liigub **Päästmine.** päästik eelveopoldil alla, triklipea akna ülemise esiserva vastu, moodustades seega eelveo. Jätkates vajutamist, surub trikli akna esiserv päästikule, mille tõttu selle nokk vabastab vinna vinnakhamba; vinn löökrauaga liigub löökraua vedru survele ette. Löökraua nokk annab hoobi sütikule — tekib lask.

§ 20. Lukku käepidemest vasakule pööramisel tulevad lukusulu tapid lukukoja põikõnaraist välja — lukk on lahtilukustatud. **Padrunipesa lahtilukustamine ja kesta väljaheitmine.** Lukuputke pöördumisel vasakule, surub selle tagaotsal olev kallakpind vinna kallakpinnale; selle surve tõttu liigub vinn ühes löökrauaga tahapoole, kusjuures löökraua nokk tõmbub sulu sisemusse ja löökvedru surutakse koomale. Enne luku käepideme vertikaalseisu tõusmist — lukuputke harja esiotsa libisemise tõttu mööda lukukoja ülemise ava esiotsal olevat kallakpinda — liigub kogu lukk veidi tahapoole. Sellel liikumisel tõmbikuhammast vabastab kesta padrunipesa seinte küljest ja tõmbab teda veidi tahapoole. Luku käepideme edasipööramisel ja tagasitõmbamisel päästikunokk kargab vinna vinnakhamba ette. Jaotusheitja liigub paremale ja oma hambaga eraldab ülemise padruni alumisest. Luku tagasiliikumisel tõmbik tõmbab kesta padrunipesast välja ja viib selle ühe servaga jaotusheitja heiteastme vastu, mis lööb kesta lukukojast välja. Kui lukk on tõmmatud lõpuni tagasi, tõuseb ülemine padrun luku ette, kus ta kinni hoitakse jaotusheitja laba ja lukukoja parempoolses küljes oleva tapi abil.

§ 21. Haarata parema käe pöidla ja kahe esimese sõrmega vinnanööst kinni ja tõmmata vinn viimse võimaluseni tagasi; vinna vasakule pööramisega viia ta hammas lukuputke kaitsevinna õnarasse.

Kaitsevinnas olekut kontrollida luku käepideme pööramisega vasakule, hoidudes **löökidest** käepidemele.

5. p e a t ü k k.

Sõjapüssiga töötamisel ettetulevad takistused ja nende kõrvaldamine.

§ 22. Sõjapüssi korralikku täitmist võivad takistada järgmised asjaolud:

Sõjapüssi korralikku täitmist takistavad põhjused.

Korratu padrunipide.

- a) Pidememokad on laiali, mis takistavad pideme asetamist lukukoja ava pideme põiksoontesse.
- b) Pide on muljutud või pideme siseküljed roostes, mis takistavad padrunite vajutamist salve.

Jaotusheitjast tingitud takistused.

- a) Padrunid ei lähe padrunisalve: padruneid salve vajutades kesta väljahaite aste ei lähe oma pessa ja padrunite minek salve on takistatud.

Selle põhjuseks on mustus jaotusheitja pesas.

- b) Padrunid ei peatu padrunisalves.

Selle põhjuseks on:

- jaotusheitja vedru on nõrk ja seepärast ei vii jaotusheitja jagajahammast paremale;

— jaotusheitja kinnituskruvi ei ole lõplikult keeratud kinni;

— jaotusheitja jagajahamba pesa on ummistunud, mis takistab jaotusheitja jagajahammast minemast paremale.

Nende takistuste vältimiseks tuleb eriliselt tähele panna:

— et padrunipidemed oleksid korralikud;

— et jaotusheitja ja selle jagajahamba pesad oleksid puhtad;

— et jaotusheitja kinnituskruvi oleks lõplikult keeratud kinni.

Jaotusheitja jagaja lühikese hamba korral asetada uus jaotusheitja.

§ 23. Lukku ette lükates sulg ei haara järjekordset padrunit kübarast, vaid järjekordset padrunit kübarast, vaid libiseb temast üle, lükates seejuures padrunit veidi ettepoole ning padrun jääb peatuma lukukoja avasse.

Selle takistuse põhjuseks võib olla nõrk tõstemehhanismi vedru.

Takistuse kõrvaldamiseks lukk tõmmata tagasi, vajutada kuulile ja lükata padrun rahapoolle.

Korduvate takistuste korral saata püss relvatöökotta.

§ 24. Sütiku süütesegu plahvatub ainult võrdlemisi tugevast löögist. Korratud Seejuures peab sütiku pind olema löögi kohalt seestpoolt toetatud, ja nende s.o. löök peab tabama sütikut viimase all oleva alasi kohalt. vältimine.

Kui löök on nõrk, siis süütesegu ei plahvatu — lasu asemel saame tõrke.

Ülaltähendatud takistuste põhjuseks võivad olla:

- lühike, kulunud või murdunud löökraua nokk;
- nõrk või murdunud löökraua vedru;
- võõrkehade sattumine vinna ja lukukoja või lukuputke vahele;
- hõõrumised löökraua noka ja löökraua noka pesa pindade vahel mustuse või löökraua noka kõverduse tõttu;
- lukuputke mitteküllaldane keeramine paremale;
- sabakruvi sissekeeramine mitte lõplikult oma pessa;
- liigselt õlitatud lukuosad (eriti talvel);
- liiga sügaval istuv sütik.

Neid korratusi võib vältida sõjapüssi ja laske-
moona hoolsa ülevaatusega. Vigadega löökraud ja
nõrk või murdunud löökraua vedru asendada uutega.

§ 25.

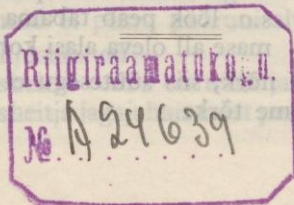
Takistused kestaheit- mises.

Takistused kestaheitmises või-
vad olla järgmised:

- tõmbikuhamba kulumine või murdumine;
- jaotusheitja laba on viidud niivõrd vasakule, et väljatõmmatava kesta kübar ei pörka vastu kesta väljaheite astet.

Viimane takistus on tingitud jaotusheitja vedru painumisest või võõrkeha sattumisest jaotusheitja ja lukukoja vahele.

Nende takistuste vältimiseks tuleb asetada kas uus tõmbik või uus jaotusheitja, või kõrvaldada võõr-
keha.

A 24639

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

1 0100 00146943 2